

VECTOR®

TYGODNIK POLONII

ŁĄCZYMY
POLONIĘ
DOŁĄCZ
DO NAS

Nr 22 (85) / Rok III / 01.06.2014 r.

CYPRIAN NORWID
1821-1883

BO PIĘKNO NA TO JEST, BY ZACH WYCAŁO
DO PRACY - PRACA, BY SIĘ ZMARTWYCH WSTAŁO
PROMETHIDON
OJCZYŻNA TO WIELKI - ZBIOROWY - OBOWIĄZEK

171. Pielgrzymka do Montmorency

W NUMERZE m.in.

- Co na temat procesu starzenia się uważa Krystyna Mazurówna?
- Dzień Dziecka: mały polski Europejczyk

ISSN 2264-4717

9 772264 471001

Zapraszamy na zakupy do sklepu internetowego Galerii Roi Doré!

Wydawnictwa

POKAŻ: Wyników na stronie ▾

Sortuj wg daty dodania ▾

ZNAJDŹ PRODUKT

Scukaj produktów 🔍

KOSZYK

Brak produktów w koszyku.

Potrzebujesz pomocy?

✉ Wysłij wiadomość

lub

Zadzwoń do nas:
☎ +33 9 62 62 77 86

KATEGORIE PRODUKTÓW

- Biżuteria
  - Bransoletki
  - Kolczyki
  - Naszyjniki
- Różne
  - Gadzety
  - Gry

Aliska LAHUSEN
„Laques et plombs”
30.00€

Wypzedaż!

Artur MAJKA
„a.m”
14.00€ 12.50€

A. I P. DMOCHOWSCY
„Beksiński – peintures et dessins
1987 – 1991”
50.00€

Piotr DMOCHOWSKI

Muzeum Zdzisława Beksiińskiego

Wojciech SIUD

Oferujemy oryginalny asortyment:

- książki (katalogi, albumy, przewodniki...)
- biżuterię
- dzieła sztuki (rysunek, fotografia, grafika...)
- drobne obiekty artystyczne
- pocztówki
- plakaty
- pamiątki
- i wiele innych

Zapraszamy już teraz na stronę internetową:

<http://eshop.roidore.com>

lub do naszej siedziby przy 6, rue Sainte-Anastase w Paryżu!

TEMAT TYGODNIA: 171. PIELGRZYMKA DO MONTMORENCY

ZAPRASZAMY NA...

Wystawę prac Jana Lebensteina do Galerii Roi Doré (szczegółowe informacje w Kalendarium na s. 15)

SPIS TREŚCI

4 TU I TERAZ:

Od Redakcji

D-Day – polska bitwa o Francję i loty na kibica

5 SPOSTRZEŻENIA POLSKIEJ PARYŻANKI:

Wiek – przyznawać się, czy nie?

6 POLSKIE TROPY:

Mały polski Europejczyk

POLONUS TYGODNIA:

Mia Wasikowska

7 WYDARZENIA:

- 70. rocznica bitwy o Monte Cassino
- „Polska. Spring into”
- W skrócie

8 ADWOKAT RADZI:

Prawa pasażerów linii lotniczych

9 MODA:

„Magistrowie” mody

NA ZDROWIE:

Wesołe życie staruszka?

10 - 11 171. PIELGRZYMKA DO MONTMORENCY

12 VECTOREK

13 ROZRYWKA

14 POWIEŚĆ W ODCINKACH

Cezary Dobies, *Wazon sypialny III/1*
Rozdział trzeci – *Goździki*

15 CO? GDZIE? KIEDY?

Kalendarium wydarzeń polonijnych

PRZECZYTALIŚMY...

Książkę Wojciecha Kuczoka *Widmokrąg*

16-17 PROGRAM TV

18 HOROSKOP, PRZEPIS KULINARNY, PRENUMERATA

19 OGŁOSZENIA, PRENUMERATA

20 SZTUKA NIECODZIENNA:

Cień światła:
Aleksander Gierymski

s. 4

s. 10-11

s. 15

s. 20

VECTOR
TYGODNIK POLONII
depuis 2012

REDACTION EN CHEF
Julita Lech
j.lech@vectorpolonii.com

REDACTION
Anna Garnys, Alicja Połap,
Luiza Sawicka-Hofstede,
Anna Rudek-Śmiechowska,
Katarzyna Tymiec

FEUILLETONS
Krystyna Mazurówna,
Jean-Claude Kociólek

EDITEUR
Editions yot-art

SIEGE SOCIAL
6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paris
tél. 09 62 62 77 86,
e-mail: redakcja@vectorpolonii.com,
www.vectorpolonii.com

DIRECTEUR DE LA PUBLICATION
Józef Rudek

IMPRESSION
Printgraph, 32-800 Brzesko, drukarnia@printgraph.pl

PUBLICITE ET ANNONCES
6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paris
tél.: 09 62 62 77 86, e-mail: redakcja@vectorpolonii.com

LETTRÉS A LA REDACTION
redakcja@vectorpolonii.com

GRAPHISTE
Paweł Wójcik, e-mail: pawel.cube3d@gmail.com

N° Commission Paritaire: 1215192120
ISSN : 2264-4717

OD REDAKCJI

Tym razem zaczynamy od D-Day: (...) *dzięki polskiemu lotnictwu i marynarce – otwarciu II-go frontu w Europie Zachodniej było możliwe* – pisze Aleksandra Stenka. Warto zapoznać się z tą historią, chociażby po to, aby przypominać ją wszystkim niezorientowanym osobom.

Krystyna Mazurówna zastanawia się nad tym, czy zawsze warto przyznawać się do swojego wieku. Swoją felieton konkluduje: (...) *babcią, owszem – jestem, ale energicznie podskakując!!!* Jej wnuki, podobnie jak większość dzieci, będą niebawem obchodzili

Dzień Dziecka. W związku z tym Anna Garnys napisała tekst *Mały polski Europejczyk*, w którym podaje dane dotyczące m.in. tego, w jakich krajach Polki najchętniej rodzą dzieci, i gdzie żyje im się najlepiej ze swoimi pociechami. To właśnie dla nich co tydzień przygotowujemy „Vectorka” (s. 12). Czy Państwa dzieci chętnie tam zaglądną?

Co w ogóle sądzą Państwo o tym, co robimy? Co jest interesująca i godne uwagi, a z czego należałoby zrezygnować w „Vectorze Polonii”? Napiszcie do nas. Podzielcie się swoją opinią. To dla nas bardzo ważne.

D-Day – polska bitwa o Francję i loty na kibica

Tym wszystkim, których odwaga pozwoliła rozświetlić ciemności.

Taki napis znajduje się na pomniku na plaży Omaha Beach, będącej 70 lat temu, w dniu 6 czerwca, miejscem inwazji wojsk alianckich, których podstawę stanowiły siły amerykańskie, brytyjskie i kanadyjskie.

Operacja Overlord rozpoczyna się w godzinach porannych. Na normandzkich plażach ląduje 7 dywizji piechoty, wspomaganych przez pododdziały pancerne i jednostki sił specjalnych oraz dwie brygady komandosów. Po kilku dniach na francuskim brzegu jest już 300 tysięcy żołnierzy, a 18 czerwca staje na piasku ten milionowy. Nie ma jednak wśród nich Polaków, w związku z czym uważa się, iż nie jest to polski dzień. Takie przynajmniej panuje przekonanie, które jest bardzo niesprawiedliwe, bo to właśnie dzięki polskiemu lotnictwu i marynarce – otwarciu II-go frontu w Europie Zachodniej było możliwe.

W słynnym *débarquement* w Normandii uczestniczy 11 dywizjonów polskich – 8 myśliwskich i 3 bombowe, których zadaniem jest eskortowanie aliantów, osłona i wsparcie inwazji z powietrza, a także rozpoznanie. Generał Kazimierz Sosnkowski, naczelny wódz w trakcie udzielonego wywiadu, tak mówi o uczestnictwie polskiego lotnictwa: *Udział nasz na razie ogranicza się do lotnictwa i marynarki... Jedno z polskich skrzydeł myśliwskich zestrzeliło w pierwszym dniu inwazji największą ilość samolotów... Podczas działań inwazyjnych Polacy, do chwili mego wyjazdu z Londynu (25 czerwca 1944 r.), zestrzelili ogółem na pewno 38 samolotów niemieckich... Cieszę*

foto. domena publiczna

się, że w tym ogólnym sukcesie Polacy mają swoje miejsce – skromne, ale wypracowane uczciwie...

Szerokim echem w prasie odbija się spektakularny wyczyn Dywizjonu 305, który niszczy w okolicach Nancy zapasy niemieckiego paliwa (około 13 milionów litrów). Mówi się, że Polacy wygrali bitwę o Francję.

Radość z inwazji wśród Polaków w kraju i na emigracji jest ogromna. W tej drugiej grupie entuzjazm jest tak wielki, że modne stają się *loty na kibica*. Po latach wojennych cierpień i upokorzeń, wola ujrzenia kłęski Niemców jest tak duża, że tworzą się kolejki chętnych, by dołączać do załóg lotów bojowych, chociaż kary dla niesubordynowanych oficerów nie są małe.

6 czerwca 1944 r. to także wielki dzień dla Polskiej Marynarki Wojennej i handlowej. W operacji Neptun biorą udział ORP Dragon, ORP Krakowiak, ORP Ślężak, które wspierają oddziały desantowe, a także ORP Błyskawica i ORP Piorun, osłaniające inwazję przed kontratakami niemieckimi. Także statki handlowe uczestniczą w działaniach wojsk sprzymierzonych. MS Batory i MS Sobieski transportują żołnierzy, SS Poznań - broń i sprzęt, SS Modlin stanowi falochron, a pozostałe: SS Kmicic, SS Kordecki, SS Chorzów, SS Narew,

SS Wilno, SS Katowice, SS Kraków stanowią flotę transportową.

Szczególnie tragiczne są losy Dragona. Krążownik z 1917 roku (Brytyjczycy pożyczają stary okręt, argumentując decyzję brakiem doświadczenia Polaków) zostaje storpedowany w okolicach Caen, ginie 37 marynarzy, 14 zostaje rannych, okręt zostaje odholowany i zatopiony jako falochron.

Przypominając D-Day, nie można nie wspomnieć o tych żołnierzach wojsk sprzymierzonych, którzy byli potomkami polskich emigrantów. Na cmentarzu amerykańskim przy plaży Omaha na wielu nagrobkach odnajdujemy swojsko brzmiące nazwiska, podobnie zresztą na cmentarzach brytyjskich i kanadyjskich.

Warto też powiedzieć o roli, jaką odegrali Polacy, wcieleni do Wehrmachtu, którzy w tych dniach znaleźli się po stronie nieprzyjaciela. W miarę możliwości w czasie walk o Normandię, starali się sabotować działania Niemców, a jak się nadarzała okazja – zdezerterować lub pójść do niewoli i wstąpić do polskiego wojska.

Mimo iż 6 czerwca 1944 r. Polacy nie brali bezpośrednio udziału w lądowaniu, to jednak ich wkład w zwycięstwo aliantów pozwala nam powiedzieć, że D-Day to także polski D-Day, a polska flaga zajmuje słuszną miejsce na normandzkiej plaży.

Aleksandra Stenka

foto. Aleksandra Stenka

SPOSTRZEŻENIA POLSKIEJ PARYŻANKI

fol. z archiwum Krystyny Mazurówny

WIEK – PRYZNAWAĆ SIĘ, CZY NIE?

Już od kilkunastu lat żyjemy w XXI wieku. Wiek poprzedni - XX, który był jeszcze nie tak dawno dla nas symbolem postępu i nowoczesności, stał się raptem okropnie staromodny, zacołany i śmieszny. Ale tak naprawdę, to chciałabym żyć w wieku co najmniej XXII. Wiem, nie mam najmniejszych szans, chociaż ostatnio w związku z postępem medycyny życie tak się wydłuża i wydłuża, że kto tam wie, próbować można... Póki co żyję, i to od dość już dawna, czego w dodatku zupełnie się nie wstydzę. Już w przedszkolu dziwiło mnie, że trzyletnie koleżanki chciały do starszaków i parę lat później te same marzyły, mając lat piętnaście, by mieć już osiemnaście. Potem – przez chwilę – nie było już czasu na zastanawianie się nad problemami wieku – pierwsza miłość, pierwsze dziecko i pierwsze rozczarowania życiowe zajmowały całą uwagę, a w wieku dojrzałym większość kobitek (bo panowie, wydaje się, są jakoś mniej dotknięci kompleksem wieku) zaczyna cierpieć z powodu wciąż narastającej ilości wiosen. Zaczyna się proces odwrotny niż w dzieciństwie – panie po czterdziestce udają, że mają najwyżej trzydzieści, a gdy stuknie im szósty krzyżyk, z trudem przyznają się najwyżej do pięćdziesiątki. Znam nawet pewną sędziwą matronę, zresztą była tancerką, która w świetnej formie dobiega łączo dziewięćdziesiątki,

ale która za żadne skarby nie chce się do tego przyznać. Udaje, nieboga, że ma najwyżej siedemdziesiąt parę, tak jakby to miało cokolwiek zmienić... Bo syndromem starszego pokolenia jest właśnie, między innymi, ukrywanie swego wieku – nic tak bardziej nie postarza jak kokietliwe wykręcanie się z tego tematu i trzepotanie starymi, wytysiały mi rzęsami na każdą aluzję w tej sprawie. Pewna moja koleżanka, symulując obsesjonalnie młódkę, tak dalece posuwa się w imitowaniu oznak wczesnej młodości, że zalotnie przewracając oczkami (co grozi każdorazowo eksplozją pokładów botoksu paraliżującego zmarszczki), sepleni – tyle, że obserwujący ją trzeźwi świadkowie kładą to na karb źle dobranej sztucznej szczęki, a nie wdzięku młodości. A przecież każdemu z nas wieku przybywa – normalnie co roku mamy liczbę przeżytych latk o jedną cyfrę większą – i w zasadzie nie ma w tym nic tragicznego. Energię, jaką wkładają baby w ukrywanie swojej daty urodzenia, należałoby raczej skierować w stronę uprawiania sportów, racjonalnego, zdrowego a nie zbyt obfitego żywienia i ogólnie tak zwanego trzymania się, co dałoby o wiele lepsze rezultaty! Nie mam absolutnie nic przeciwko walce o urodę, kremom, maseczkom, liftingom i innym zabiegom upiększającym, które wszak nie są jednoznaczne z oszustwami na temat wieku. Kiedyś zadzwoniłam do mego najstarszego syna, Kaspra, który jest moją autorytatywną wyrocznią wszystkich ziemskich spraw.

– Co o tym myślisz? Chcę sobie wytatuować trybalny wzór na dekolcie, zrobić piercing w prawej brwi i pomalować włosy w czerwono-czarne ciapki?

– Ojej, matka, czy ty przypadkiem nie starasz się odmłodzić, nie chcesz tym sposobem udawać takiej młodej, z kolczykiem i ciapkami? – zatroskało się dziecko.

– Nie, ja chcę być taką starą z kolczykiem i ciapkami, a co, nie można? Jakiś rasizm w stosunku do starych, czy co? – odszczeknęłam się agresywnie.

– A, jak tak, to co innego, można! – syn przystał na mój argument, i od tej pory mam ciapki, kolczyk i tatuaż. Ale równocześnie w audycji telewizyjnej, do której zaprosili mnie Francuzi, śmiało wykrzyczałam ilość moich wiosen, co nie powstrzymało czterdziestu kilku widzów do natychmiastowego telefonicznego nagabywania mnie o randki.

Już ze dwadzieścia lat temu, po kilkunastu latach przetańczonych przeze mnie w Paryżu, przyjechał z Warszawy jakiś świeży absolwent szkoły baletowej, którą skończyłam lata wcześniej.

– Ojej, proszę pani, w mojej klasie wisiało pani zdjęcie, akurat pod nim siedziałem, parę lat młody w pani towarzystwie, jak się cieszę, że panią widzę jeszcze żywą!

Jak to, jeszcze żywą? Jeszcze jak, i końca wcióż nie widać, póki co! Ostatnio zostałam poderwana w metrze przez pewnego fotografa. Siedzący naprzeciw pan nie mógł ode mnie oczu oderwać, trzymając przed sobą kartkę „Vous etes magnifique”. Tak mnie tym rozśmieszył, że wbrew dotychczasowym zasadom, zgodziłam się na wspólną kawę. Po wyjaśnieniu, że obydwoje jesteśmy stanu wolnego, wyznałam bez skrępowania fakt, że jestem dzieciata. – Ach, to musiała pani bardzo wcześnie zostać matką? – zaniepokoił się fatygant.

– No, zaraz po maturze! – rzuciłam, i dalej opowiadałam, jak to moja córeczka ślicznie grała na swoim ostatnim koncercie.

– To dziecko już takie duże, że koncertuje? – zatroskał się konkurent.

– Oczywiście, podchodzi pod trzydziestkę! – rzuciłam z dumą, co pogrzyżyło mego interlokutora w długiej zadumie, powiązanej z liczeniem czegoś na palcach u obu rąk. Wreszcie, rozpromieniony, wykrzyknął:

– Ach, mam! To dużo jesteś młodsza, kochanie, ja już mam pięćdziesiąt sześć!

Spojrzałam na niego z pogardą, jak na żabę, i bezlitośnie wyjaśniłam, że pierwsze dziecko ma już pięćdziesiąt cztery latka. Nie, nie cztery – mówię wyraźnie – pięćdziesiąt cztery! Przyszły niedoszły kandydat na absztyfikanta przestraszył się, przeszedł zniecka z powrotem na „pani” i wkrótce uciekł bezpowrotnie. Koleżanki przekonują mnie, że nie powinnam rozwiewać jego złudzeń, utrzymując detale metryki w tajemnicy, ale – skoro te kryteria są dla kogoś istotne – tym lepiej, im szybciej zostanie samodzielnym wyeliminowany...

– Dostałam maila od jednego z moich czytelników, w którym zapytuje mnie on, czy moja mamusia nie nosiła nazwiska Mazurówna i nie była tancerką.

– Nie – odpowiedziałam – nazywała się Wysocka i była inżynierem chemii.

– A wie pani – kontynuuje korespondencję czytelnik – że była kiedyś taka tancerka, nosiła pani nazwisko i była bardzo sławna...

– A może to ja? – spytałam nieskromnie.

Niemożliwe. Tamta już chyba dawno zmarła, a jak gdzieś jeszcze żyje, musi być bardzo starą, sędziwą babuleńką...

– Tak, to ja, może i bardzo stara, ale wcióż jara – z tuzazem, ciapkami, piercingiem i niespożytą radością życia. I nie zamierzam być sędziwą babuleńką, babcią owszem – jestem, ale energicznie podskakującą!!!

Krystyna Mazurówna

Mały polski Europejczyk

Od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. wyemigrowało z kraju ok. 2 mln Polaków. Wyjechali głównie ludzie młodzi. Duża część z nich osiedliła się za granicą i tam założyła rodzinę. Podczas gdy w Polsce, w ostatnich dwóch latach, zanotowano ujemny przyrost naturalny, to ilość dzieci polskiego pochodzenia urodzonych w krajach europejskich rośnie, tak jak w Wielkiej Brytanii, gdzie w 2012 r. Polki urodziły najwięcej dzieci wśród matek-obcokrajowców.

Polki rodzą chętniej poza Polską, głównie ze względu na korzystniejszą politykę prorodziną w wielu krajach europejskich. Wg badań organizacji Save the Children i Globalnego Raportu o Rozwoju Społecznym ONZ wynika, że najlepiej żyje się matkom z dziećmi w Norwegii, kraju, który znajduje się w czołówce kierunków emigracyjnych Polek. To skandynawskie państwo przoduje pod względem jakości życia rodzin, opieki medycznej podczas porodu, wysokości zarobków kobiet w porównaniu do mężczyzn, czy możliwości kontynuowania kariery zawodowej matek. Wielu rodaków zwraca jednak uwagę na bardzo rygorystyczne w tym kraju przestrzeganie dobrego traktowania dzieci. Każdy gest, który budzi w tej kwestii wątpliwość, a może wynikać z różnic kulturowych, jest sprawdzany i monitorowany. Nierzadko kończy się na odebraniu praw rodzicielskich.

W innych krajach, do których chętnie wyjeżdżają Polacy, np. w Niemczech, również funkcjonuje przyjazny rodzinom system opieki socjalnej. Pomoc finansowa dla rodzin, bezpłatna opieka medyczna i dostęp do leków dla dzieci. Wsparcie dla matki ze strony położnej, która przychodzi do domu przez pierwsze 3 miesiące. Możliwość dokonania wyboru przez rodziców. Ci, którzy decydują się opiekować dzieckiem do 3 lat w domu mogą przedłużyć urlop rodzicielski. Sonia – od 2 lat szczęśliwa mama – mieszkająca w Lipsku, ceni sobie wychowanie w środowisku wielokulturowym, wielość wyboru dotyczącego wychowania dziecka i różnorodne, bezpłatne propozycje oświatowe, kulturalne dla rodzin z małym dzieckiem.

Wielka Brytania, w której rodzi tak wiele polskich mam, ma bardzo rozbudowany system socjalny. Narodzinom dziecka towarzyszą liczne świadczenia (w zależności od dochodów rodziny), np. premia za urodzenie dziecka, zasiłek na dziecko, dopłaty na czynsz, czy nawet kupony na zakup mleka i żywności. O zasiłkach na dzieci, tzw. Child Benefit, było ostatnio głośno z racji sprzeciwu premiera tego kraju - Davida Camerona, wobec pobierania zasiłku na dziecko pozostające w kraju rodzinnym, poza Wielką Brytanią. Premier wskazał przykład Polaków, czym wywołał oburzenie nie tylko emigrantów, ale i reakcje polskich władz.

A jak się żyje matkom we Francji? Kraj ten, ze wskaźnikiem urodzeń 2,01 dziecka na kobietę, zajmuje jedną z najwyższych pozycji pod względem dzietności w Europie, tuż po Irlandii (w Polsce jest to 1,3, a średnia europejska to 1,6). Najczęściej spotykany model rodziny to 2+2 i 2+3. i to nie tylko w rodzinach imigranckich pochodzących z byłych kolonii. Istnieje szereg świadczeń socjalnych m.in. premia za urodzenie dziecka, zasiłek na dziecko. Rodziny z trójką i więcej potomstwa mogą korzystać z wielu zniżek i dopłat.

To, co wyróżnia Francję wśród innych krajów, to bardzo wysoki współczynnik aktywności zawodowej kobiet (85%). Sprzyja temu dobrze

rozwinęta struktura opieki nad dziećmi od najmłodszych lat. Żłobek lub opieka niani, często nad dwójką czy trójką maluchów, tzw. *garde partagée* są dofinansowywane (w zależności od dochodów rodziny) przez państwo. Wydatki na opiekę nad małym dzieckiem można też odpisać od podatku. Fenomenem na skalę europejską jest bezpłatne przedszkole publiczne, czyli *école maternelle*, gdzie zdecydowana większość rodzin zapisuje swoje dzieci.

To, co może dziwić, a nawet szokować mamy, które zamieszkują we Francji, to właśnie ta bardzo powszechna aktywność zawodowa matek małych dzieci, krótkie urlopy macierzyńskie: 16 tygodni na pierwsze dziecko, z których 6 wykorzystuje się przed porodem, co oznacza, że 3-miesięczne niemowlę znajduje się pod opieką niani lub w żłobku przez większość dnia. Oczywiście, można skorzystać też z opcji urlopu wychowawczego, jednak istnieje dość silna presja społeczna na pracę matek małych dzieci. W efekcie, dzieci od wieku niemowlęcego spędzają bardzo dużo czasu bez rodziców. Najpierw żłobek, później przedszkole i świetlica (*centre de loisirs*). Rozpiętość opieki to godziny od 7.00 do 19.00, wiele dzieci spędza tam ponad 8 godzin dziennie.

Inaczej jest np. w Austrii, gdzie w stolicy Tyrolu – Innsbrucku, od 7 lat mieszka Dorota, wychowująca 3-letnią Sarah. *W Tyrolu kładzie się wielki nacisk na rodzinę i rodzinne wartości, więź z dzieckiem, wspólne spędzanie czasu. Urlop macierzyński trwa 2 lata, ale można porozumieć się z pracodawcą, żeby go przedłużyć do 36 m-cy i jest to urlop płatny, choć zmniejsza się wysokość wypłacanej stawki. Oczywiście do pracy można wrócić wcześniej niż po 2 latach, ale nie jest to „społecznie mile widziane”. Pierwsze 2 lata w życiu dziecka są bardzo ważne i dlatego dobrze jest, jak dziecko może ten czas spędzić z mamą w domu. Jeśli kobiety w ogóle decydują się na powrót do pracy, to wracają na część etatu, pracują 10 godzin w tygodniu, maksymalnie 20 godzin – mówi Dorota.*

Jak widać, co kraj to obyczaj, różne podejście do rodziny, ale i pozycji kobiety i matki. O ile większość krajów europejskich, do których emigrują z przyczyn ekonomicznych Polacy, zapewnia lepszą opiekę socjalną sprzyjającą zakładaniu rodzin, to już obyczaje, normy społeczne i wzory zachowań są różne i mogą być trudne do zaakceptowania, adaptacji.

Anna Garnys

foto: A. Garnys

POLONUS TYGODNIA

foto: domena publiczna

MIA WASIKOWSKA

Urodziła się 14 października 1989 r. w stolicy Australii – Canberze. Jest australijską aktorką polskiego pochodzenia, chociaż w wywiadach często podkreśla, że jest Polką z Australii. Jej rodzice zajmują się fotografią. Matka Marzena Wasikowska jest Polką, a ojciec John Reid – Australijczykiem. Ma starszą siostrę i młodszego brata. W jej domu uwielbiano filmy Krzysztofa Kieślowskiego. W wieku 8 lat, przez prawie rok mieszka w Szczecinie – rodzinnym mieście matki.

Mia przez 6 lat ćwiczy balet, lecz w wieku 14 lat stwierdza, że nie chce robić czegoś, gdzie tak dużą wagę przywiązuje się do fi-

zycznej perfekcji. Pragnie wyrażać swoje emocje w innym sposób. Wybiera mniej radykalną branżę - zaczyna grać. Najpierw gościnnie. Popularność zdobywa w znanym amerykańskim serialu telewizyjnym „In Treatment”, gdzie wciela się w rolę Sophie – sportsmenki po próbie samobójczej. Młoda aktorka, po zagranii kilku mniejszych ról, zwraca na siebie uwagę samego Tima Burtona. Ten obsadza ją w głównej roli filmu „Alicja w Krainie Czarów”, dzięki któremu świat poznaje się na jej talencie. Kolejną główną rolę dostaje w filmie „Jane Eyre” Cary’ego Fukunagi. Za rolę w filmie „Wieczorne słońce” zostaje nominowana do Independent Spirit Awards 2009. W tym roku można ją zobaczyć w filmie „Maps To The Stars” Davida Cronenberga, prezentowanym na Festiwalu Filmowym w Cannes. Obecnie jest zaliczana do grona najbardziej obiecujących i rozchwytywanych światowych aktorek.

WŁOCHY

70. rocznica bitwy o Monte Cassino

W obchodach upamiętniających 70. rocznicę bitwy o Monte Cassino (1944 r.) wzięło udział ponad 50 polskich kombatantów oraz liczna grupa zagranicznych gości, w tym brytyjski książę Harry. Cykl uroczystości patriotyczno-religijnych zainaugurował premier Donald Tusk, który powiedział: *W języku polskim nazwa Monte Cassino zrosła się ze słowem bohaterowie. Dumny może być naród i jest dumny, kiedy ma takich bohaterów.*

Za organizację uroczystości odpowiedzialna była strona polska, której pomogły włoskie władze, miejscowy uniwersytet i Ministrowie Obrony Włoch. Z inicjatywy wło-

skiej Polonii, niedaleko polskiego cmentarza wojennego, zainaugurowano małe muzeum pamięci 2.Korpusu. Premier spotkał się z harcerzami w ramach wyprawy „Łączymy Pokolenia” oraz z córką generała Władysława Andersa – Anną Marią Anders. Wręczył również medale zwycięzcom międzynarodowego biegu na Monte Cassino.

W trakcie ceremonii na Polskim Cmentarzu Wojennym, książę Harry złożył wieniec od królowej Elżbiety II. W mszy świętej i uroczystościach uczestniczyło kilka tysięcy osób, w tym 1800 harcerzy. Starsze pokolenia cieszyły obecność dzieci i młodzieży. Cmentarz został otwarty w 1945 r. Spoczywają na nim żołnierze 2.Korpusu (1052 imiennych polskich grobów), a w 1970 r. pochowano na nim również gen. Andersa. O walkach przypomina napis „Przechodniu powiedz Polsce, żeśmy polegli wierni w jej służbie”.

Bitwa pod Monte Cassino, znana także jako „bitwa o Rzym”, trwała od 17 stycznia do 19 maja 1944 r. Walki między wojskami alianckimi a Niemcami toczyły się w rejonie klasztoru na Monte Cassino. Była to jedna z najbardziej zaciętych bitew w okresie II wojny światowej. 18 maja żołnierze 2.Korpusu Polskiego zdobyli wzgórze i klasztor Monte Cassino. Walki pochłonęły wiele ofiar. Zginęło 923 polskich żołnierzy, 2931 zostało rannych, a 345 uznano za zaginionych. Oprócz Polaków, w bitwie z Niemcami, walczyli Amerykanie, Brytyjczycy, Nowozelandczycy i Hindusi.

oprac. K.T., na podst. newsweek.pl

ANGLIA

„Polska. Spring into”

Łondyńczycy w 150 punktach miasta mogą od 20 maja zobaczyć reklamy promujące Polskę. W Wielkiej Brytanii rozpoczęła się skierowana do Europejczyków kampania wizerunkowa „Polska. Spring into”, koordynowana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Przypatrz się Polsce. Zobacz, ile osiągnęliśmy i co jeszcze możemy dać Europie – do takich działań zachęca kampania pod hasłem „Polska. Spring into”, która będzie prowadzona przede wszystkim w Wielkiej Brytanii, Niemczech, Belgii, Szwecji... i potrwa do końca listopada 2014 roku. Jej autorzy przekonują, że polska energia napędza do pozytywnych zmian. Pokazują też skalę przemian, które dokonały się w naszym kraju na przestrzeni ostatnich 25 lat.

Okazją do przeprowadzenia kampanii są trzy ważne dla Polski rocznice: 25-lecie odzyskania wolności, 15-lecie przystąpienia do NATO i 10-lecie wejścia do Unii Europejskiej.

Kampania rozpoczęła się w Londynie. Na ulicach stolicy Wielkiej Brytanii pojawiły się plakaty zapowiadające spot wizerunkowy o Polsce. Można je zobaczyć m.in. na lotnisku Heathrow, stacjach metra Oxford Circus, Victoria i Leicester Square, czy budkach telefonicznych na ulicach Londynu. Sam spot będzie emitowany od początku czerwca na antenie czterech czołowych stacji o zasięgu panregionalnym: BBC, CNN, Eurosport i Sky News. Film i zwiastującą

go kreację stworzyła agencja Saatchi&Saatchi, wyłoniona w drodze konkursu.

W ramach kampanii prowadzone będą też akcje w mediach społecznościowych, działania w przestrzeni publicznej i interaktywne konkursy, nawiązujące głównie do rocznicy czwartego czerwca. Tę część zrealizuje konsorcjum firm Profile Sp. z o.o. i Fleishman-Hillard Sp. z o.o., wyłonione w przetargu.

Po raz pierwszy tak szeroko zakrojone przedsięwzięcie zorganizowane zostało we współpracy wszystkich kluczowych resortów zaangażowanych w promocję Polski za granicą i wchodzących w skład Rady Promocji Polski. Aktywny udział wzięli w nim również eksperci środowisk marketingowych (Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR, Klub Twórców Reklamy). Projekt jest zgodny z przyjętymi przez Radę Promocji Polski „Zasadami komunikacji marki Polska”. Jego głównym celem jest wypuklenie unikatowych pozytywnych cech Polaków, a kluczowym elementem zaangażowanie Polaków w kraju i za granicą.

Kampania finansowana jest przede wszystkim ze środków unijnych zaoszczędzonych podczas polskiej prezydentury w Radzie UE (CPF oraz z programu PHARE Inicjatywa II), które wynoszą ok. 8,4 mln zł. Główna część budżetu zostanie przeznaczona na zakup czasu antenowego w mediach zagranicznych.

źródło: msz.gov.pl

W SKRÓCIE

POLSKA

Według sondażu Grupy IQS dla „Plus Biznesu” (kwiecień 2014), co czwarty Polak twierdzi, że w PRL żyło mu się lepiej. Jednak większość nie chciałaby powrotu socjalizmu. Społeczeństwo jest wyraźnie zadowolone ze zmian ostatnich 25 lat. 50% badanych ocenia przemiany gospodarcze dobrze lub bardzo dobrze.

ŚWIAT

Powodzie na Bałkanach są największe od 120 lat. W Bośni i Hercegowinie ucierpiało ponad milion ludzi. Ewakuowano ponad 500 tys. osób, są też liczne ofiary śmiertelne. Skutki można porównać do zniszczeń wojennych z lat 1992-1995. Wielu ludzi straciło cały dorobek.

BIZNES

W Warszawie odbywa się spotkanie przedstawicieli czołowych chińskich przedsiębiorstw z sektora energetycznego, maszynowego i górniczego, szukających w naszym kraju partnerów. W czerwcu z kolei okazją do rozmów w Chinach będą miały nasze firmy. W pierwszym kwartale tego roku, polski eksport do tego państwa wzrósł o 55%.

KULTURA

W Cannes na specjalnych, pokazach Marché du Film, wyświetlono najnowszy film Roberta Wichrowskiego „Karuzela”. Film opowiada historię czwórki bohaterów, trzydziestolatków, którzy dopiero wkraczają w dorosłość. W polskich kinach od 23 maja.

SPORT

W wieku 80 lat zmarł Zbigniew Pietrzykowski (1934-2014), jeden z najbardziej utytułowanych polskich sportowców. Był trzykrotnym medalistą olimpijskim i czterokrotnym mistrzem Europy w boksie. Wygrał 334 walki, przegrał tylko 14.

CIEKAWOSTKA

Argentyńscy naukowcy natrafili na skamieniałe szczątki dinozaura, który według wstępnych ocen musiał być największym zwierzęciem, które kiedykolwiek żyło na Ziemi. Mógł mieć 40m długości, 20m wysokości i ważyć ponad 77 ton.

Prawa pasażerów linii lotniczych

Wkrótce zaczyna się sezon urlopowy, niektórzy z nas z pewnością na wymarzony wypoczynek udadzą się samolotem. Niestety zdarza się, iż zamiast spokojnego urlopu, turyści muszą się zmierzyć z długim oczekiwaniem na lotnisku lub, co gorsza, z powodu odwołania lotu lub niewpuszczenia na pokład są zmuszeni do pozostania na miejscu. Warto wiedzieć, jakie prawa przysługują nam w takich sytuacjach, do czego zobowiązany jest przewoźnik lotniczy, który odwołuje lot oraz jakie prawa przysługują pasażerom, którym odmówiono przyjęcia na pokład bądź których wylot jest opóźniony.

Odwołanie lotu

W sytuacji odwołania lotu pasażerom również przysługuje wybór pomiędzy zwrotem kosztu biletu a zmianą planu podróży w najwcześniejszym możliwym terminie bądź w późniejszym terminie dogodnym dla pasażera. Ponadto pasażerom przysługują dwie rozmowy telefoniczne, dwa dalekopisy, dwie przesyłki faksowe lub e-mailowe. Również pasażerowie mają prawo do odszkodowania w kwotach identycznych, jak w przypadku odmowy przyjęcia na pokład, chyba że o odwołaniu zostali poinformowani co najmniej dwa tygodnie przed planowanym czasem odlotu lub zostali poinformowani o odwołaniu do siedmiu dni przed planowym czasem odlotu i zaoferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą dotarcie do ich miejsca docelowego, najwyżej cztery godziny po planowym czasie przylotu lub też zostali poinformowani o odwołaniu w okresie krótszym niż siedem dni przed planowym czasem odlotu i zaoferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im dotarcie do ich miejsca docelowego, najwyżej dwie godziny po planowym czasie przylotu. Pasażerowie, razem z informacją o odwołaniu, otrzymują wyjaśnienie

nie dotyczące możliwości alternatywnego połączenia. Przewoźnik lotniczy nie jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania, jeżeli może dowieść, że odwołanie jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć, pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków.

Odmowa przyjęcia na pokład

W przypadku odmowy przyjęcia na pokład pasażerów wbrew ich woli, przewoźnik lotniczy niezwłocznie wypłaca im odszkodowanie (250 euro, 400 euro lub 600 euro – w zależności od długości lotu). Pasażerowie mają również prawo wyboru pomiędzy: zwrotem w terminie siedmiu dni, pełnego kosztu biletu po cenie, za jaką został kupiony, (wraz z, gdy jest to odpowiednie, lotem powrotnym do pierwszego miejsca odlotu, w najwcześniejszym możliwym terminie), zmianą planu podróży (na porównywalnych warunkach, do ich miejsca docelowego, w najwcześniejszym możliwym terminie) lub zmianą planu podróży, na porównywalnych warunkach, do ich miejsca docelowego, w późniejszym terminie dogodnym dla pasażera, w zależności od dostępności wolnych miejsc.

ADWOKAT RADZI

Opóźnienie lotu

Jeżeli obsługujący przewoźnik lotniczy ma uzasadnione powody, by przewidywać, że lot będzie opóźniony w stosunku do planowego startu (o co najmniej dwie godziny lub więcej, w zależności od długości lotu), pasażerom przysługują, tak jak w poprzednich wypadkach, dwie rozmowy telefoniczne, dwa dalekopisy, dwie przesyłki faksowe lub e-mailowe. Natomiast gdy opóźnienie wynosi co najmniej pięć godzin, pasażer ma prawo zwrotu w terminie siedmiu dni, pełnego kosztu biletu po cenie za jaką został kupiony, za część lub części nie odbytych podróży oraz za część lub części już odbytych, jeżeli lot nie służy już dłużej jakimkolwiek celowi związanemu z pierwotnym planem podróży pasażera, wraz z, gdy jest to odpowiednie, lotem powrotnym do pierwszego miejsca odlotu, w najwcześniejszym możliwym terminie.

Należy również pamiętać, iż we wszystkich wyżej wymienionych przypadkach pasażerowie mają przede wszystkim prawo do informacji na temat przysługujących im praw, należynej pomocy i ewentualnego odszkodowania. Poza tym pasażerom przysługują bezpłatne posiłki oraz napoje w ilościach adekwatnych do czasu oczekiwania. Również gdy występuje konieczność pobytu przez jedną lub więcej nocy lub gdy zachodzi konieczność pobytu dłuższego niż planowany przez pasażera, ma on prawo do zakwaterowania w hotelu z jednoczesnym zapewnieniem transportu pomiędzy lotniskiem a miejscem zakwaterowania. Ponadto przewoźnik lotniczy winien zwracać szczególną uwagę na potrzeby osób o ograniczonej możliwości poruszania się, osób im towarzyszących i dzieci podróżujących bez dorosłych opiekunów, i obowiązany jest zapewnić im szczególną opiekę.

Jolanta Boulboule-Kaczorowska
Adwokat w Brukseli i Liège
 e-mail: JBK.avocat@belgacom.net
www.jbkadwokat.be

OGŁOSZENIE

Redakcja tygodnika „Vector Polonii” poszukuje korespondentów z Belgii.

Chcecie podzielić się z nami pomysłami na ciekawe tematy, przekazać informacje o tym, co ważnego dzieje się w środowisku polonijnym w Belgii, znacie barwne osoby, stowarzyszenia, o których warto napisać, piszcie na adres: redakcja@vectorpolonii.com

fol. Gesia Kwasiak: <http://www.theworldaround.co.uk>

„Magistrowie” mody

Wchodząc na największe polskie i zagraniczne portale modowe, przerażała mnie liczba osób, chcących mieć, a nie być. W sumie te dwa pojęcia są w dzisiejszych czasach często zbyt trudne „do ogarnięcia” dla pewnej części społeczeństwa. Mieć jak najwięcej i być kimś – oto obecna definicja szczęścia.

Zdjęcia kolejnych „wyglądów dnia” masowo zalewają internet w celu uświadomienia nam, co jest modne, z czym nosi się daną spódniczkę, a czego pod żadnym pozorem nie powinniśmy zakładać czy łączyć. Niekórzy edukujący sami najpierw powinni zostać wyedukowani, bo tak naprawdę mało kto dzisiaj zna się na modzie, jej historii, stylizacji i właściwym doborze ubrań do odpowiednich typów sylwetek. Ponadto wcale nie trzeba mieć dobrego fotografa, a jako znanych projektantów wystarczy wymienić Diora czy Chanel, by samowarńczo określić się znawcą w dziedzinie mody. I tak oto mamy lawinowo rosnącą rzeszę pseudoekspertów, mających ambicje zaistnieć w tej branży. Tylko zdecydowana większość zapomniiała, że najpierw trzeba sobą coś reprezentować i mieć światu więcej do zaoferowania niż wdzięknięcie się przed obiektywem.

Po jednej stronie szali znajdują się firmy odzieżowe, oferujące darmowe ubrania w ramach reklamy na blogach i portalach społecznościowych, po drugiej głupiotkie dziewczynki z radością przyjmujące każdy prezent, byle tylko stać się bardziej popularnymi i zaistnieć. W ten sposób koło się zamyka i w dodatku samo napędza. Zaistnieć gdzie i jako kto? Czy kryje się za tym jakiś większy sens, czy wyznacznikiem wartości danej osoby staje się liczba wejść na bloga i klikniętych *Lubię* na Facebooku? Wiem, sama posiadam konto na tym portalu i byłabym hipokrytką, twierdząc, że nic to dla mnie nie znaczy. Ogromnie cieszę się z każdej otrzymanej opinii, wiadomości czy właśnie „lajka”, bo utwierdzają mnie one, że to, co robię, podoba się komuś i ma sens. Ale nie może to definiować mnie jako osoby. Najbardziej żalodne są komentarze (zawsze prywatne), w których pobrzmiwają nuty zazdrości, wytykające ile osób lubi moje zdjęcia, a najzabawniejsze jest to, że tak naprawdę, te liczby są relatywnie niskie i w żadnym wypadku nie powinien być to powód do zawiści. Ludzie skupiają się na porównaniach, negatywnych emocjach, gubiąc po drodze ideeę pasję, jeśli w ogóle jakaś na początku istniała.

Do łez doprowadzają, często żalu i rozpaczy, znalezione w sieci wpisy typu: „Drodzy fani (a jest ich niecała setka lub trochę ponad), chciałabym otworzyć konto tu i tu, będziecie śledzić i wspierać? Odwdzięczę się tym samym” albo „Idę na zakupy, ciekawe z czym wrócę? Na pewno poinformuję o tym moich kochanych fanów!” Na pewno kochani fani nie mogą spać po nocach, ani jeść podenerwowani myślą, co przyniesie w torbie z wyprzedzący ich kochana idolka. Te same zdjęcia przepięte z Pinterest'a krążą po różnych blogach; dobrze, że ci, którzy je kopiuja, mają jeszcze na tyle rozumu, by nie podpisywać ich jako swoje własne.

Marta Płonka, korespondentka z Chin
(więcej zdjęć na blogu: <http://martkiee.com/blog>)

NA ZDROWIE!

fol. z archiwum autorki tekstu

Wesołe życie starszka?

No, byle do emerytury! Będziemy mieć całą masę czasu na swoje pasje, zasłużony odpoczynek i spotkania z bliskimi. Któż z nas tak nie myśli? Tymczasem przejście na emeryturę może odbiegać od naszych wyobrażeń. Niekoniecznie będziemy uprawiać ogródek, czytać, spacerować i bawić się z wnukami. Chociaż oczywiście wszystkim tego życzę! Rzeczywistość nie zawsze jest jednak tak różowa.

W starszym wieku obniża się sprawność fizyczna i pogarsza zdrowie. Do tego konfrontujemy się ze śmiercią bliskich nam osób, co jest najtrudniejszym do zaakceptowania przeżyciem. Stan zdrowia może uniemożliwiać wykonywanie ulubionych czynności, a problemy z widzeniem czy ze słuchem prowadzą do poczucia utraty kontroli. Nie można zapominać także o kwestii finansów: ogromne wydatki na zdrowie zdecydowanie nadszarpną budżet emeryta.

Efektom tych różnorodnych czynników mogą być negatywne emocje, takie jak smutek, obniżenie samooceny, poczucie wyobcowania i samotności, czy w końcu apatia i wycofanie się z życia społecznego. Ryzyko depresji jest znaczące.

Co gorsze, problemy fizyczne i emocjonalne tworzą zamknięty krąg i wzajemnie się nasilają. Depresja dodatkowo pogarsza stan zdrowia, a nawet zwiększa ryzyko śmierci. Osoby dotknięte tą chorobą cierpią na bezsenność, problemy z koncentracją i pamięcią, a także zaburzenia odżywiania – albo bardzo chudną doprowadzając do niedożywienia, albo przeciwnie, jedzą nadmiernie, co skutkuje otyłością.

Zagrożenia związane z depresją są poważne, należy zatem poszukać profesjonalnej pomocy. Lekarz może przepisać środki poprawiające samopoczucie, a terapia ułatwi zaakceptowanie nieuniknionych zmian i pomoże rozwiązać problemy.

Żeby jednak skorzystać z pomocy, trzeba jej poszukać, co nie zawsze jest oczywiste. Często obawiamy się pójść do psychiatry lub psychologa, by nie wyjść na „wariata”. W przypadku osób starszych to całkowicie błędne przekonanie może być jeszcze silniejsze. Dlatego jeśli zauważymy, że ktoś z naszych bliskich źle znosi emeryturę, jest przygaszony i wycofany, warto przyjrzeć się bliżej jego sytuacji i samopoczuciu.

Jeżeli dojdziemy do wniosku, iż należy działać, musimy to zrobić z ogromnym taktem, rozwagą i szacunkiem. Nie traktujmy osoby starszej z góry, to tylko pogorszy sytuację. Nie starajmy się także narzucać swojego zdania i samodzielnie wprowadzać zmian. Po pierwsze, seniorzy są przywiązani do swoich nawyków, a po drugie, wszelkie kwestie zdrowotne, jak np. zmiana diety, powinny być skonsultowane z lekarzem. Okażmy naszą troskę, zrozumienie i wsparcie, a spotkanie z terapeutą i lekarzem przedstawmy jako szansę na poprawę jakości życia. Dbanie o siebie to nie tylko łykanie tabletek na nadciśnienie, lecz także troska o swoje samopoczucie i rozwój wewnętrzny. Z „wariactwem” nie ma to nic wspólnego!

Katarzyna Nowak-Choux

171. Pielgrzymka do Montmorency

Kiedy w 1843 r. Adam Mickiewicz pisemnie „wzywał ziomków” do brania udziału w mszach świętych, odprowadzanych w intencji wszystkich pochowanych na cmentarzu w Montmorency Rodaków, nie zdawał sobie pewnie sprawy z tego, że weźmiemy sobie to aż tak do serca... Od tamtej pory bowiem, nieprzerwanie, rok w rok pojawiają się tam przedstawiciele polskiego duchowieństwa, intelektualści, naukowcy i inni Rodacy, którym nie są obojętne losy polskich nagrobków na obczyźnie. Nawet w czasie okupacji niemieckiej, nie zaprzestano tej tradycji.

Wszystko zaczęło się od spacerów...

Generał Karol Kniaziewicz (uczestnik m.in. insurekcji kościuszkowskiej czy kampanii napoleońskiej, dowódca Legionów Polskich we Włoszech, po powstaniu listopadowym przedstawiciel Rządu Narodowego w Paryżu) rozkochał się

w okolicach Montmorency. W czasie letnim wynajmował tam domek, do którego chętnie zapraszał gości.

Kiedy w 1834 r. przyjechał z Londynu jego dawny przyjaciel z lat szkolnych, także z powstania kościuszkowskiego – Julian Ursyn Niemcewicz (powieściopisarz, dramaturg, poeta, pamiętnikarz, współautor projektu Konstytucji 3 Maja, sekretarz Tadeusza Kościuszki podczas insurekcji, prezes Wydziału Historycznego Towarzystwa Literackiego w Paryżu) – szybko stało się jasne, że także i on upodobał sobie tamtejsze okolice.

Bywały dni, kiedy spotykali się u Kniaziewicza: m.in. Niemcewicz, Mickiewicz i Chopin... Wspólnym posiłkom, zabawom, przechadzkom, konnym przejażdżkom, koncertom nie było końca aż do dnia, w którym...

Umarł Julian Ursyn Niemcewicz (1841 r.). W tym samym miesiącu, tylko rok później odszedł także Karol Otto Kniaziewicz. Zgodnie z ich wolą, oboje zostali pochowani w Montmorency.

Największa polska nekropolia na obczyźnie

Na cmentarzu Les Champeaux, zwanym Panteonem polskiej emigracji, znajduje się 275 grobów. Spoczywają tu żołnierze Dąbrowskiego, uczestnicy powstania listopadowego i styczniowego, I i II wojny światowej, legioniści Piłsudskiego, generałowie, duchowni, kierownicy Biblioteki Polskiej, artyści... Wśród najczęściej odwiedzanych jest grób Adama Mickiewicza, który umierając w Konstancynie, powiedział księdzu, że chciałby być pochowany w Montmorency. W 1890 r. przeniesiono trumnę na Wawel. To samo stało się w 2001 r., kiedy miało miejsce symboliczne przeniesienie prochów Cypriana Kamila Norwida (wcześniej sprowadzono trumnę z cmentarza w Iwry, na którym wygasa koncesja). Symboliczne – gdyż historia śmierci i pochówku Wieszczki jest dość „skomplikowana”. Spoczywa tu wiele zasłużonych osób, których przytaczanie nie jest w tym momencie istotne. Najważniejsze, aby je tam odwiedzać...

Na murach przy cmentarzu w 1970 r. stworzono ścianę pamięci, na której przybywa coraz więcej tablic, upamiętniających ważne wydarzenia historyczne i zasłużone osoby.

171. Pielgrzymka

Zorganizowało ją Towarzystwo Historyczno-Literackie przy współudziale Polskiej Misji Katolickiej we Francji, Kolegiaty św. Marcina w Montmorency, Ośrodka Dialogu Księży Pallotyńów, Towarzystwa Opieki nad Polskimi Zabytkami i Grobami Historycznymi we Francji oraz Stowarzyszenia Polskich Kombatan-tów i ich Rodzin we Francji.

Każdy mógł wziąć w niej udział. Nie ma sensu narzekanie na odległość od Paryża, czy na brak komunikacji. Organizatorzy

dbają o wszystkich tych, którzy nie mają samochodów, podsta-wiając autobus pod Kościołem przy placu Concorde.

Co roku odprawiana jest uroczysta Msza Święta w Kolegiacie św. Marcina. W tym roku zainaugurował ją ksiądz Hughes de La Villegeorges, który powiedział do zebranych Polaków: *Montmorency to także wasza ziemia, powinniście się tu czuć jak u siebie*. Powtórzył on niejako myśli i słowa księdza Dumasa z 1908 r.: *Tym, którzy przechodząc tędy, rzucają roztargnione spojrzenia i mówią: „To jest Polski grób”, powiem: „To jest Polski kolebka”. O ziemię Montmorency! Do ciebie przychodzą nowe pokolenia ożywić się na nową walkę i rozgrzać w miłości narodu*. Wypowiedź tą przypominał niejednokrotnie także Jan Winczakiewicz.

Ksiądz Marian Faleńczyk, w bardzo uroczystym prze-mówieniu, podziękował za zaangażowanie i gościnność.

Wszyscy Polacy dostali na kartkach tłumaczenie *Czytania z Dziejów Apostolskich* w języku francuskim, a Francuzi otrzymali tłumaczenie czytanego po polsku *Słowa Ewangelii wg św. Jana*. Szczególną atmosferę podkreślał śpiew polskiego chóru Gaude Mater Polonia, oraz uroczysty przemarsz ze sztandarami. Bardzo ciekawy był moment, w którym modlitwę „Ojcze Nasz” każdy wymawiał w swoim ojczystym języku.

Po Mszy Świętej wszyscy udali się na Cmentarz Les Champeaux, aby złożyć kwiaty na grobach osób zasłużonych.

tekst i zdjęcia: Julita Lech

DZIEŃ MATKI

26 maja w Polsce obchodzony jest Dzień Matki. I chociaż o swoich mamach pamiętamy każdego dnia, to właśnie w ten dzień zwykle się je obdarowywać upominkami, kwiatami czy laurkami w podziękowaniu za ich miłość i opiekę. Dzień Matki obchodzony jest w wielu krajach, najczęściej w maju, np. w Belgii jest to druga, a we Francji ostatnia niedziela tego miesiąca.

DZIEŃ DZIECKA

Wkrótce po święcie mam, nadchodzi Dzień Dziecka. Jest to również święto międzynarodowe.

W Polsce jest obchodzone 1 czerwca, począwszy od 1952 r. Dla dzieci jest dniem radosnej zabawy, organizowane są wtedy różnego rodzaju konkursy, zawody sportowe, pikniki. Często dzieci otrzymują prezenty od swoich rodziców.

RYUNKI NA KONKURS: MOJA MAMA

Ada, 6 lat

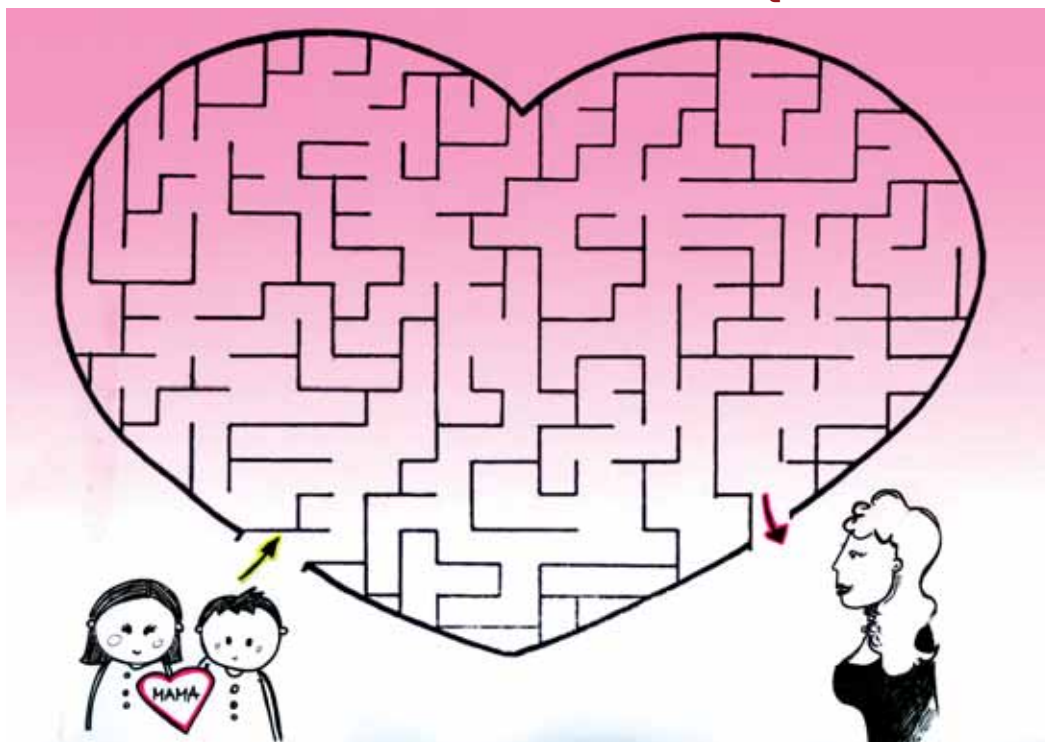

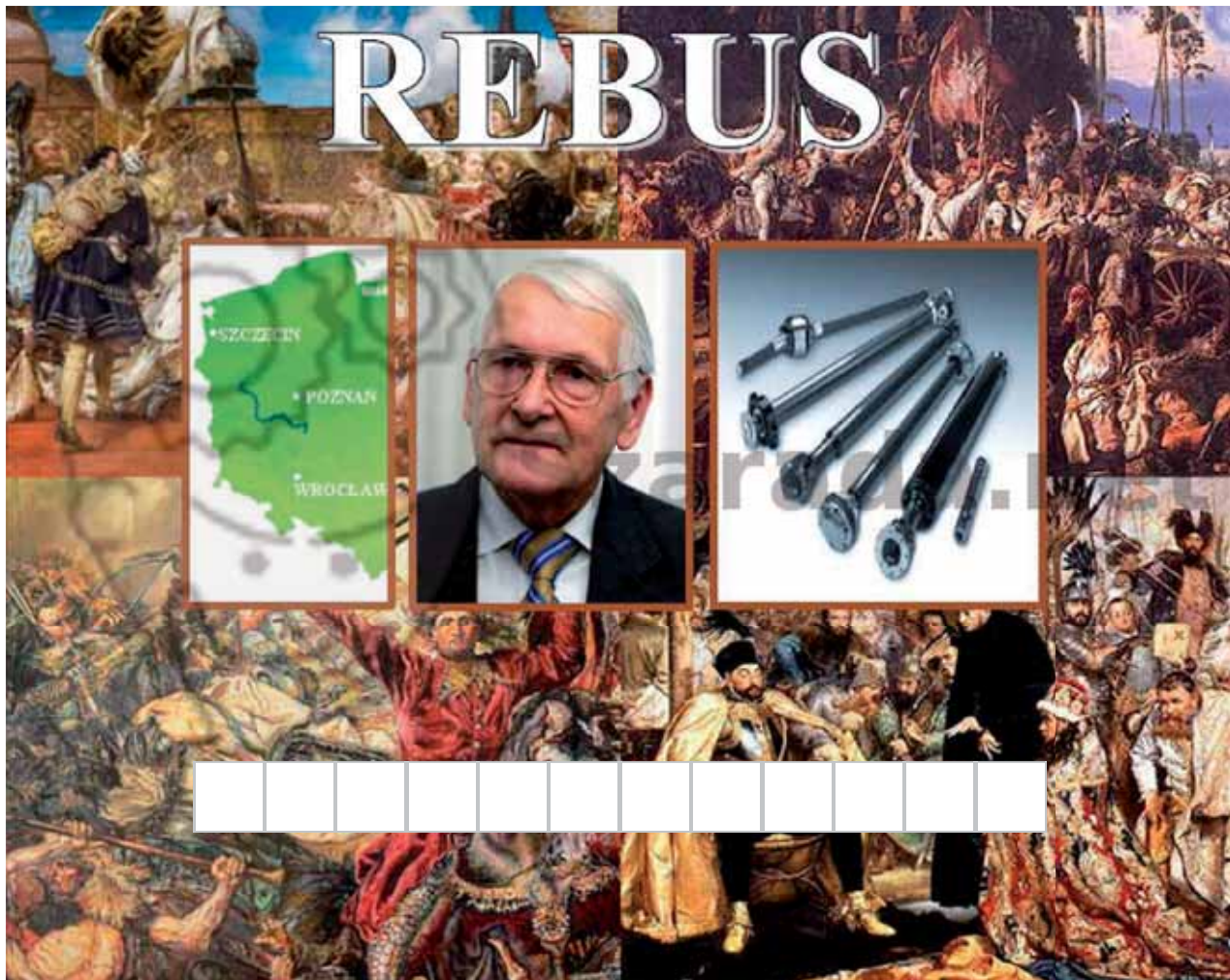
Artur, 6 lat

Milena, 5 lat

POMÓŻ DZIECIOM ODNALEŹĆ DROGĘ DO MAMY

Szarada.net

pod wodzą Cochise	pozycja w zespolu siatkówki	między arabskim imieniem i nazwiskiem	efekt ciasnego buta	tam ME w płocie nożnej w 1972	bachanalia	dekajitr (przestarz.)	Polak- dawniej	palec dwczołnowy	wysoki dostojnik w krajach muzułm.
dwudziesta pierwsza w greckim alfabecie	śrędn. ornament w formie wstęgi i ze	osesek noworodek				samice zebra			
Kalu - były piłkarz Wisły Kraków		ślawny Umberto	symbol kologarytmu			... Amsterdam klub z Holandii	tam było słynne opactwo benedyktynów	słowny	sieć do polowu plastug
region Francji znany z win	np. islam						sieciowy przestępca		
			kuzynka łososia				językowe osobliwości	... Lindgren, pisarka	legendarny potwór morski
wciąg kuchenny	b. prezydent Izraela	Baldwin, aktor ("Sokz Zuka", "Pearl")	ryż plus baranina dla muzułmanina		nowo obrany król		Chris, amerykański wokalista (ur. 1956)		
		możliwa praca przeñośnie	oddział z respiratoram	ZSRR	masowa emigracja				Jusis, piosenkarka
Baba		zapobiega ślizganiu się konia				rządził Rosją	chorwacki wermut		
Klub z Glasgow					odbicie dźwięku od przeszkód			drażek akrobata	
		często leca paniom					stan USA, sąsiaduje z New Hampshire		
ma wypas na głowie	demoniczna uwodzicielka				liczba atomowa litu			oznaczenie światłoczułos	

Podpowiedzi: IBN, KACAW, MEDOC, UCHE, PHI

Rysuje A. Majka

CEZARY DOBIES

Wazon sypialny III/1

Rozdział trzeci – *Goździki*

Goździki w Beauvais były rzadkością. Nie trafiały się często także w Paryżu. Państwo burmistrzowie przylecieli tanimi liniami. Co prawda, mieli z lotniska do Paryża bezpośredni autobus, który autostradą dowoził w ciągu godziny, niemniej przed zwiedzaniem stolicy postanowili pochodzić przez dobre pół dnia po prowincjonalnym, podparyskim mieście.

Najlepiej zwiedzają stolicę ci, którzy umieją zaprzyjaźnić się z jej okolicą. Wypuścić się do wielkiego centrum, w tłum atrakcji i niewiele zobaczyć, to każdy potrafi. A przecież stolicę trzeba poznawać stopniowo, od skorupy do wnętrza, jakby opuszczać się szybem w głąb ziemi lub windą w podziemne, kilkupiętrowe garaże. Przeżyć wycieczkę, wyjazd, a później wyjść na powierzchnię, to dopiero jest umiejętność.

Tuż przy lotnisku, które leżało niedaleko od Tillé, znajdował się przystanek. Tam zatrzymywały się autobusy miejskie i dowoziły do centrum Beauvais. Pogoda była łagodna, słoneczna, toteż po miasteczku spacerowali leniwie. Szli ulicą Gambetta i stanęli gdzieś w połowie, obok domu, który mieścił się pod numerem 52 i posiadał stare, obdarte ze skóry, drzwi. Kobieta patrzyła z litością, jak się patrzy na rzecz biedną i opuszczoną. Ale burmistrz dopatrywał się w nich powagi i celowości.

- Takie drzwi! – zagadał mężczyzna. – Ile musiały przeżyć czasu i zaniedbania?

Obok znajdowała się kwaciarnia. Burmistrz bez zastanowienia wszedł do środka i rozejrzał się za bukietem dla żony. Sprzedawca próbował coś zasugerować, ale burmistrz ignorował uprzejmości i propozycje. Nie przez to, że francuski znał bardzo słabo, ale dlatego, że był burmistrzem. Wiedział, co chce kupić. A jeśli nie wiedział, to i tak decydował. I pewnie wybrałby róże, bo rzucały się w oczy, stały w rzędzie od drzwi i zmieniały się w kolorach aż do samej lady. Jednak tuż za sprzedawcą zobaczył goździki i poprosił o bukiet.

Najczęściej prezenty bliskim kupujemy dla własnego widzimi się. Gdyby burmistrz pomyślał o kimś obcym, jakimś

radnym albo wojewodzie, to kupiłby butelkę winiaku. Ale skoro miał na uwadze przyjemność żony, to mógł pozwolić sobie na własną satysfakcję, na drobiazg, który zwiędnie, ale zarazem przywoła przyjemne wspomnienie z dzieciństwa. Goździki przypominały mu nie tylko o uśmiechu matki czy babci, którym raz w roku wręczał symboliczny kwiatek, ale równie mocno podkreślały ten szczęśliwy dzień, kiedy do szkoły przynosił długie, zielone łodygi z pąkami na dole, za które dostawał świadectwo, czasami nagrodę i dwa miesiące wakacji. Dlatego goździk był nie tylko wyrazem pamięci, ozdobą, drobnymi płatkami, co fałdowały się gęsto jak w temperówce ścinki po naostrzonych kredkach, ale przede wszystkim kwiat ten eliminował znoszony tornister, którego pozbywał się uczeń podkręconym ruchem, podobnym do sposobu puszczania kamyków na stawie, gdy ciemna szafa, niczym wazon wody, zatapiała pod sufitem szkolne przedmioty.

Goździk to kwiat wyjątkowy. To był ważny etap w rozwoju człowieka – pomyślał burmistrz i zapłacił za bukiet, nie biorąc reszty.

Doszli do skrzyżowania i skręcili w prawo, w ulicę Jeana Racine'a. I już po kilku krokach pojawił się duży obłok katedry, który wyrastał z dachów miasta. Na kolejnej krzyżówce ruszyli w lewo, na następnej – w prawo i po kilku minutach przemierzali ulicą świętego Piotra. Domy były zwykłe, ulice ciche, a niebo czyste, dobre do robienia zdjęć.

Burmistrz miał przed sobą półokrągły brzuch, trochę ciężki i napięty, który na koszuli niekiedy tworzył morskie fale, tuż przy guzikach, i co pół roku zmuszał do wymiany marynarki. Burmistrzowa była o wiele szczuplejsza, spacerowała zgrabnie, z lewego ramienia zwisała jej mała torebka, a w ręce trzymała aparat, w którym co chwila ustawiała ostrość. Goździki niósł burmistrz i drugą ręką ciągnął walizkę. Szli wolno w stronę katedry, słońce stało wysoko, a ciepłe powietrze głużyło ich kroki.

cdn.

Kalendarium wydarzeń polonijnych

DO 30 MAJA: Wystawa *Amitiés parisiennes, Franciszek Starowieyski*, na której można obejrzeć również prace m.in. Romana Cieślewicza, Bogdana Korczowskiego, Chantal Petit, Krzysztofa Pruszkowskiego, Piotra Szurka (Area: 50, rue Hauteville, 75010 Paryż);

1 CZERWCA, od godz. 11.00: Rodzinny festyn z okazji Dnia Dziecka „Dzieci Dzieciom”. W programie m.in. uroczysta Msza Święta, rodzinny obiad, program artystyczny dla dzieci i młodzieży, konkursy dla dzieci, mecz piłki nożnej „rodzice kontra dzieci”, koncert przebojów do tańca. Podczas festynu można będzie nabyć cegiełkę za 5 €. Cały dochód z imprezy będzie przeznaczony na spełnienie marzeń nieuleczalnie chorych dzieci z fundacji „Mam marzenie”. (Parafia Miłosierdzia Bożego: 2, rue des Pâtis, 95520 Osny);

2 i 10 CZERWCA: Recitale Rafała Blechacza w Brukseli i Paryżu. Znakomity pianista, laureat XV Konkursu Chopinowskiego i prestiżowej nagrody Gilmore Artists Award 2014, zagra utwory Chopina, van Beethovena, Mozarta i Bacha. (2 czerwca, godz. 20.00: Bozar: rue Ravenstein 23, 1000 Bruksela; 10 czerwca, godz. 20.00: Salle Pleyel: 252, rue du Faubourg Saint-Honoré, 75008 Paryż);

3 CZERWCA, godz. 19.00: Lektura sztuki *Les Poupées (Lalki)* Michała Zdunika. W ramach cyklu: Nouvelle Dramaturgie Polonoise. (Théâtre Laboratoire Elizabeth Czerczuk: 20, rue Marsoulan, 75012 Paryż);

OD 4 DO 28 CZERWCA. Wystawa fotografii Małgosi Fromenty-Bilczewskiej *Enchantement en ville*. Wernisaż wystawy odbędzie się 5 czerwca o godz. 19.00. (Galerie du Luxembourg: Mairie du 6e, 78, rue Bonaparte, 75006 Paryż);

5 i 6 CZERWCA: Spektakl *Amatorki* w reżyserii Eweliny Marciniak. Adaptacja powieści Elfriedy Jelinek. Sztuka, której premiera miała miejsce w Teatrze Wybrzeże w Gdańsku została uznana za jeden z najważniejszych spektakli sezonu 2012/2013 w Polsce. (Teatr Narodowy w Strasburgu: 1, avenue de la Marseillaise, 67000 Strasburg);

Amatorki, reż. Ewelina Marciniak

6 CZERWCA, godz. 20.00: Krystian Zimerman po raz kolejny zagra w prestiżowej paryskiej Salle Pleyel. Tym razem spod palców światowej sławy pianisty popłyną dźwięki Sonat (30,31 i 32) Ludwiga van Beethovena. (Salle Pleyel: 252, rue du Faubourg Saint-Honoré, 75008 Paryż);

OD 15 CZERWCA DO 13 LIPCA: *Chopin w Ogrodzie Luksemburskim* – 5. edycja cieszącego się rosnącą popularnością festiwalu muzycznego w jednym z piękniejszych ogrodów Paryża. Podczas pięciu niedzielnych popołudni utwory Fryderyka Chopina zagrają: Adam Golka, Andrzej Jagodziński, Justyna Lechman, Joanna

Pietrzyk, Yves Henry i Katarzyna Mościcka. (Ogród Luksemburski: 75006 Paryż);

21 CZERWCA, godz. 20.15: Utwory młodych polskich kompozytorów: Wojciecha Blecharza i Dariusza Przybylskiego zostaną zaprezentowane podczas koncertu w ramach Święta Muzyki w Brukseli. (Flagey: Place Sainte-Croix, 1050 Bruksela);

DO 5 LIPCA: Wystawa Jan Lebenstein. In Memoriam, zorganizowana z okazji 15. rocznicy śmierci Jana Lebensteina (1930-1999) oraz 55. rocznicy otrzymania Grand Prix na I Biennale Młodych w Paryżu i przyjazdu artysty do Francji (1959). Ekspozycja została objęta patronatem Fundacji im. Jana Lebensteina i zorganizowana we współpracy z Instytutem Polskim i Ambasadą RP w Paryżu, została wyróżniona jako projekt polonijny przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. Na wystawie w Galerii Roi Doré można oglądać prace na papierze, m.in. serię litografii, które w 1973 r. pokazała słynna Galeria Lambert, a także tekę ilustracji do *Folwarku zwierzęcego* George'a Orwell'a z 1974 r., gwasze, rysunki, plakaty polityczne z okresu stanu wojennego w Polsce czy książki z ilustracjami wykonanymi przez artystę. (Galeria Roi Doré: 6, rue Sainte Anastase, 75003 Paryż);

Jedna z prac Jana Lebensteina

DO 30 WRZEŚNIA: We francuskich kinach można oglądać film *Ligne d'eau (Płynące wieżowce)*, który wszedł do dystrybucji 14 maja br. Zrealizowany w 2013 r. na podstawie scenariusza i w reżyserii Tomasza Wasilewskiego, był wielokrotnie wyróżniany na festiwalach polskich i zagranicznych. Odtwórca głównej roli w filmie - Mateusz Banasiuk, podczas zakończonego w kwietniu festiwalu A l'Est du Nouveau, otrzymał nagrodę dla najlepszego aktora.

Więcej informacji na: www.facebook.com/VectorPolonii

PRZECZYTAŁIŚMY...

Książkę Wojciecha Kuczoka *Widmokrąg*

Wojciech Kuczok (ur. 1972) – prozaik, krytyk filmowy, scenarzysta, speleolog. W 2003 r. zdobył Paszport „Polityki”, a jego powieść *Gnój* (2004) otrzymała m.in. nagrodę NIKE i została przetłumaczona na 15 języków. W powieści *Widmokrąg* (W.A.B., 2004) porusza temat ludzkiej seksualności. Książka składa się z pięciu opowiadań oraz czterech krótszych form, nazwanych przez autora interludiami. Wszystkie opowiadania mają wspólny temat - są nim zmagania miłosne opowiadane i przeżywane na tak różne sposoby, jak różnią się ich bohaterowie.

Autor pokazuje jak miłość może wpłynąć na człowieka. Co nam daje, a co odbiera. Podobno człowiek, który kocha traci kontakt z rzeczywistością. *Widmokrąg* pokazuje, co się dzieje, kiedy to rzeczywistość traci kontakt z człowiekiem. Groteska i pastisz przeplatają się z tekstami pełnymi liryzmu i melancholii. Jak w swoich pierwszych tomach, autor stawia na polifoniczność prozy.

W ubiegłą sobotę autor reprezentował Polskę podczas Nocy Literatury w Galerii Doré.

06:10 Świat się kręci **07:00** Wilnoteka **07:15** Polonia w Komie **07:25** Mordziaki **08:00** Pytanie na śniadanie **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:00** Barwy szczęścia **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** M jak miłość **13:50** Komisarz Alex **14:35** Zapiski Łazęgi **14:50** Jak to działa **15:25** Złotopolscy **16:00** Hala odlotów **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Teleexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Zbigniew Wodecki i jego goście **18:50** Barwy szczęścia **19:25** Ex Libris **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:30** Sport **20:40** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:50** Na dobre i na złe **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Ucieczka z kina „Wolność” film reż.: Wojciech Marczewski **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Mordziaki Mordziak w krainie Liliputów **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:35** Pogoda **02:45** Na dobre i na złe **03:40** Polonia 24 **04:15** Polonia w Komie **04:20** Barwy szczęścia **04:55** Ucieczka z kina „Wolność” film

PIĄTEK 30 05

SOBOTA 31 05

06:35-08:20 Złotopolscy **08:55** Polonia 24 **09:40** Załoga Eko **10:05** Niespokojne umysły Jacek Oleksyn **10:25** Świat się kręci **11:15** Rycerze i rabusie **12:05** Polonia w Komie **12:10** Łamigłówka **12:20** Pamiętaj o mnie **12:40** Bank nie z tej Ziemi **13:30** Makłowicz w podróży **14:00** Na dobre i na złe **15:00** Mały lalkarz film reż.: Thierry Paladino **16:00** Kulturalni PL **17:00** Słownik polsko@polski **17:25** Łamigłówka **17:30** Teleexpress **17:55** M jak miłość **18:50** Londryńczycy **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:30** Sport **20:40** Pogoda **20:45** Sprawiedliwi **21:35** Pamiętaj o mnie **22:00** Polacy tu i tam **22:40** Skrzydlate świnie film reż.: Anna Kazejak wyk.: Paweł Małaszyński Piotr Rogucki Olga Bołądz **00:15** Słownik polsko@polski **00:45** Łamigłówka **00:50** M jak miłość **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:30** Sport **02:35** Pogoda **02:40** Sprawiedliwi **03:30** Pamiętaj o mnie **03:50** Polacy tu i tam **04:25** Skrzydlate świnie film reż.: Anna Kazejak wyk.: Paweł Małaszyński Piotr Rogucki Olga Bołądz Karolina Gorczyca Cezary Pazura

NIEDZIELA 01 06

06:05 Galeria **06:25-07:45** Dwie strony medalu **08:20** Polacy tu i tam **08:50** Zapiski Łazęgi **09:00** Łamigłówka **09:05** Awantura o Basję **09:40** Ziarno **10:10** Jak cudne są wspomnienia **11:20** Pamiętaj o mnie **11:55** Między ziemią a niebem **12:00** Aniol Pański **12:10** Między ziemią a niebem **12:45** Pod Tairami **13:00** Transmisja Mszy Świętej **14:20** Skutki noszenia kapelusza w maju film **15:50** Okrasa łamie przepisy **16:20** Magia sosnowego boru film **16:55** Made in Poland **17:25** Łamigłówka **17:30** Teleexpress **17:50** M jak miłość **18:45** Robert Rozmus show **19:40** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:30** Pogoda **20:45** U Pana Boga w ogródku **21:40** Pamiętaj o mnie **22:00** Tygodnik pl **23:00** Jak cudne są wspomnienia **00:10** Magia sosnowego boru film **00:40** Łamigłówka **00:50** M jak miłość **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:40** U Pana Boga w ogródku **03:30** Pamiętaj o mnie **03:50** Tygodnik pl **04:45** Kulturalni PL **05:40** Saga rodów Ród Maklakiewiczów

07:20 Wędzmin **08:25** Studio Kultura **08:30** W holdzie Beksińskiemu **08:50** Widzę film **09:30** Siódmy pokój reż.: Marta Meszaros wyk.: Maja Morgenstern Elide Melli Ileana Carini Jan Nowicki Anna Polony Jerzy Radziwiłowicz Jerzy Bińczycki **11:35** Festiwal w Bregencji „Czarodziejski flet” W A Mozart Bregenz Festival: Mozart Zauberflöte opera **14:20** Latamir film **15:30** Doroczna Nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2014 **17:35** Studio Kultura **17:40** W holdzie Beksińskiemu **18:00** Widzę film **18:35** Brawo mistrzu film reż.: Wojciech Strzemziński wyk.: Tadeusz Borowski Anna Chodakowska Sylwester Maciejewski Ewa Milde Zdzisław Wardęjn Ewa Kurylo **20:00** Informacje kulturalne **20:20** Kino jest sztuką Czas Cyganów Dom za wesaniem reż.: Emir Kusturica wyk.: Davor Dujmović **22:55** Tygodnik Kulturalny **23:50** Made in MOLESTA EWENEMENT koncert **00:55** Informacje kulturalne **01:25** Kino nocne Przylut mnie reż.: Kaspar Munk wyk.: Julie Andersen Frederik Christian Johansen Sofia Cukic Hicham Najid **16** **03:00** Narod niepoliczonych reż.: Aaron Yeager **04:05** Zakończenie dnia

07:00 Informacje kulturalne **07:25** Lalka serial reż.: Ryszard Ber wyk.: Małgorzata Braunek Jerzy Kamas Alina Jankowska Anna Milewska Zofia Mrozowska **08:55** Siedem czerwonych róż czyli Benek Kwaciarczyk o sobie i o innych film reż.: Jerzy Szwed reż.: Zdzisław Maklakiewicz Piotr Garlicki Jan Himisbach Henryk Hunko Penata Kossobudzka **10:15** Informacje kulturalne **10:40** Następna stacja teatr **11:20** Kogel Mogel reż.: Roman Załuski wyk.: Grażyna Błęcka Kolska Ewa Kasprzyk Zdzisław Wardęjn **13:10** Dokument tygodnia Amerykanin w PRL u film reż.: Piotr Morawski Ryszard Kaczyński **14:05** W Polskę idziemy czyli jubileusz Wiesława Gołasa **15:15** Tatarak **16:50** Sztuka czytania **17:25** Następna stacja teatr **18:05** The Blues Historia Bluesa „Ojcowie Chrzestni i synowie” **20:00** Konkurs Eurowizji dla Młodych Muzyków Kolonia 2014 **22:15** Bilet do kina Pogorzelsko Incendies aka Scorched reż.: Denis Villeneuve **00:35** Hala odlotów **01:35** Kino nocne Rashomon Rashomon film reż.: Akira Kurosawa **03:15** Nowy świat film reż.: Jaan Tootsen **04:55** Teledyski **05:40** Zakończenie dnia

07:00 Informacje kulturalne **07:25** Lalka **08:50** Panna Nikt **10:35** Informacje kulturalne **10:55** Wszystko powiem Lince film **12:05** Papierowe pudełko **12:20** Co Ty wiesz o nauce? **12:40** The Blues Historia Bluesa „Ojcowie Chrzestni i synowie” **14:30** Hala odlotów **15:20** Luciano Pavarotti koncert w Chinach **16:30** Tygodnik Kulturalny **17:25** Niedziela z Iwoną Bielską **18:10** Pogotowie przyjeździe film **19:20** Papierowe kwiaty **20:40** Wesele film **22:35** Więcej niż fikcja Poza prawem w Pakistanie film Pakistan reż.: Habiba Noshreen Hilke Schellmann **23:35** Opera ocalenia film **23:45** Czarna burleska reż.: Tomasz Kozak **23:50** Romans dżentelmena film reż.: Tomasz Kozak **00:05** Co Ty wiesz o nauce? **00:25** Kino nocne Control reż.: Anton Corbijn wyk.: Sam Riley Samantha Morton Alexandra Maria Lara Joe Anderson **02:30** Nocne czytanie w wannie **02:45** Młoda Nasza zima zła film reż.: Grzegorz Zariczny wyk.: Lidia Olszak Edyta Torhan **03:20** Młoda Kultura Trupa koncert **04:15** Pasma kontemplacyjne **05:05** Zakończenie dnia

ITVN: serial „TRZY RÓŻE EWY”, 1 czerwca o godz. 21.35

PONIEDZIAŁEK 02 06

06:10 Robert Rozmus show **07:05** Nożem i widelcem **07:25** Siedem stron świata **08:00** Pytanie na śniadanie **10:45** Tygodnik pl **11:40** Galeria **12:05** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** U Pana Boga w ogródku **13:45** Made in Poland **14:20** Kulturalni PL **15:20** Naszaarmia.pl **15:50** Złotopolscy **16:20** Studio Wschód **16:55** Galeria **17:20** Polonia w Komie **17:30** Teleexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Małgorzata i Robert Rozmus **18:50** Bulionerzy **19:25** Cafe Historia **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50-21:20** Na sygnale **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 Na żywo **22:45** TOMASZ LIS NA ŻYWO **23:50** Fascynujące Śląskie **00:20** Naszaarmia.pl **00:45** Galeria **01:10** Łamigłówka **01:15** Siedem stron świata **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45-03:10** Na sygnale **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:50** TOMASZ LIS NA ŻYWO **05:40** Fascynujące Śląskie **06:05** Zakończenie dnia

WTOREK 03 06

06:05 Świat się kręci **06:55** Słownik polsko@polski **07:25** Sześć milionów sekund **08:00** Pytanie na śniadanie **11:05** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Sprawiedliwi **13:50** Magia sosnowego boru film **14:30** TOMASZ LIS NA ŻYWO **15:30** Informacje kulturalne **15:50** Złotopolscy **16:20** Fascynujące Śląskie **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Teleexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Gala na Zamku Królewskim **18:55** Bulionerzy **19:25** Gala Sportowców **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:50** Nowa **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Hala odlotów **23:35** Po prostu program Tomasza Sekielskiego **00:15** Nie ma jak Polska **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Sześć milionów sekund **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Nowa **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:55** Po prostu program Tomasza Sekielskiego **05:35** Informacje kulturalne **05:45** Gala Sportowców **06:05** Zakończenie dnia

ŚRODA 04 06

06:05 Gala na Zamku Królewskim **07:15** Polonia w Komie **07:25** Tylko Kaśka Kocham Jacka **08:00** Pytanie na śniadanie **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50-13:20** Na sygnale **13:50** Nie ma jak Polska **14:15** Sztuka życia **14:55** Po prostu program Tomasza Sekielskiego **15:50** Złotopolscy **16:55** Tamtego 1989 roku **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Teleexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Robert Rozmus show **18:50** Bulionerzy **19:25** Wilnoteka **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:30** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50** Przystań **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Polska oczami orła film **23:20** OPOLE **23:45** Galicjanie w Apostoles film **00:15** Made in Poland **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Tylko Kaśka Kocham Jacka **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Przystań **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:45** Polska oczami orła **05:15** OPOLE **05:35** Zapiski Łazęgi **05:45** Wilnoteka magazyn **06:05** Zakończenie dnia

CZWARTEK 05 06

06:05 Świat się kręci **07:00** Kościół nie jest wyspą **07:25** Szaleństwo Majki Skowron **08:00** Pytanie na śniadanie **11:05** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** M jak miłość **13:45** Przystań **14:40** Galicjanie w Apostoles film **15:15** Niespokojne umysły Jacek Oleksyn **15:35** Złotopolscy **16:00** Tygodnik Kulturalny **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Teleexpress **17:45** Łamigłówka **17:55** Kabaretowy Klub Dwójki **18:50** Bulionerzy **19:25** Informacje kulturalne **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:55** Komisarz Alex **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Głina **23:35** Film o wolnej Polsce film **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Szaleństwo Majki Skowron **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Komisarz Alex **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:50** Film o wolnej Polsce **05:50** Informacje kulturalne **06:05** Zakończenie dnia

07:15 Lalka **08:50** Portrety Granatowy Zesyty film reż.: Nataszka Ziółkowska Kurczuk **10:20** Przypadki Piotra S film reż.: Stanisław Jędryka wyk.: Emilia Krakowska Zdzisław Koziński Monika Stefanowicz **12:00** Psalm codzienny czyli radość o poranku Jonasza Kofty **13:10** Tylko tyle film reż.: Anna Górn wyk.: Magda Teresa Wójcik Henryk Boukołowski **14:20** Przypadki Piotra S film reż.: Stanisław Jędryka **16:00** Hala odlotów **17:00** Rozmowy o wolności Adam Michnik **17:35** Portrety Granatowy Zesyty film reż.: Nataszka Ziółkowska Kurczuk **19:05** Aria Diva film reż.: Agnieszka Smoczyńska **19:50** Informacje kulturalne ekstra **20:10** Psy film reż.: Władysław Paskowski wyk.: Bogusław Linda Marek Kondrat Cezary Pazura Agnieszka Jaskółka Janusz Gajos **22:05** Rozmowy o wolności Adam Michnik **22:40** Informacje kulturalne ekstra **22:50** Videogalerie **23:45** Tori Amos Live From NY koncert **01:00** Chico i Rita film reż.: Tono Errando Javier Mariscal Fernando Trueba **02:35** Informacje kulturalne ekstra **02:55** Psy film **04:45** Pasma kontemplacyjne **05:10** Zakończenie dnia

07:15 Lalka **08:45** Duch Valentino Polityka za kurtyną obrazów film reż.: Michael Singh **10:30** Grzechy dzieciństwa film reż.: Krzysztof Nowak wyk.: Iwona Bielska Katarzyna Łaniewska **11:45** Informacje kulturalne **12:00** Konkurs Eurowizji dla Młodych Muzyków Kolonia **14:10** Film fabularny **14:35** Grzechy dzieciństwa film reż.: Krzysztof Nowak wyk.: Iwona Bielska Katarzyna Łaniewska Bohdan Ejmont **16:00** Tygodnik Kulturalny **17:00** Rozmowy o wolności Krystyna Janda **17:40** Duch Valentino Polityka za kurtyną obrazów film reż.: Sylwester Chępczyński **20:10** Kraj świata film reż.: Maria Zmarz Koczanowicz wyk.: Jan Nowicki Henryk Talar Halina Włoszek Olaf Lubaszko **21:45** Rozmowy o wolności Krystyna Janda **22:20** Zbliżenie na... Emmanuelle Seigner Gorzkie gody reż.: Roman Polański **00:50** Młoda Leszczu film reż.: Aleksandra Terpińska **01:40** Kraj świata film **03:10** The Bad Plus i Joshua Redman Warsaw Summer Jazz Days **04:15** Niezgodnie z instrukcją **04:40** Zakończenie dnia

07:15 Lalka **08:50** Portrety Pina film reż.: Wim Wenders **10:45** Wergilii film reż.: Ryszard Ber wyk.: Hanna Stankówna Janusz Bukowski Jerzy Nowak **11:50** Młoda Kultura Pongopongo koncert **12:40** Bezmiar sprawiedliwości reż.: Wiesław Saniewski wyk.: Jan Frycz Bożena Stachura Robert Olech **14:55** Wergilii film reż.: Ryszard Ber wyk.: Hanna Stankówna Janusz Bukowski **16:00** Następna stacja teatr **16:30** Co Ty wiesz o nauce? **17:00** Rozmowy o wolności Jan Klata **17:35** Portrety Pina film reż.: Wim Wenders **19:25** Ostatni liść film reż.: Barbara Sass Zdrót wyk.: Wojciech Pszoniak Maja Komorowska **20:10** Gry uliczne film reż.: Krzysztof Krauze wyk.: Redbad Klijnstra Robert Gonera **22:00** Rozmowy o wolności Jan Klata **22:40** Był bunt film reż.: Małgorzata Kozera **23:45** Videogalerie **23:55** Videogalerie **00:30** Gra reż.: Ruben Östlund **02:45** Gry uliczne film reż.: Krzysztof Krauze wyk.: Redbad Klijnstra Robert Gonera Grażyna Wolszczak Andrzej Precigs Justyna Kulczycka **05:00** Zakończenie dnia

07:10 Lalka **08:40** Niejedzenie film reż.: Konrad Szolajski **09:40** Kameleon film reż.: Janusz Kijowski wyk.: Piotr Machalica Ewa Błaszczyk Dorota Kwiatkowska **11:50** Fiesta del tango widowisko **13:35** Ciemnego pokoju nie trzeba się bać film reż.: Jakub Czekaj wyk.: Emilia Stachurska Przemysław Bluszcz **14:25** Drzazgi film reż.: Maciej Pieprzyca wyk.: Karolina Piechota Antoni Pawlicki Marcin Hycner **16:20** Sztuka czytania **17:00** Rozmowy o wolności Anda Rottenberg **17:40** Niejedzenie film reż.: Konrad Szolajski **18:30** Wojna ziomiarzy film reż.: Miłko Golema **18:50** Dwie wigilie film reż.: Kazimierz Tamas wyk.: Jolanta Piętek Gorecka Aleksander Machalica Teresa Budzisz Krzyżanowska Jerzy Bińczycki Anna Gornostaj Maciej Rayzacher **20:10** Ucieczka z kina „Wolność” film reż.: Wojciech Marczewski wyk.: Janusz Gajos Zbigniew Zamachowski **21:50** Rozmowy o wolności Anda Rottenberg **22:30** Podróż na wschód Spalenia słonem reż.: Nikita Michalok **01:00** Król komputerów film reż.: Paweł Solski **02:25** Ucieczka z kina „Wolność” **03:55** Pasma kontemplacyjne **04:50** Zakończenie dnia

07:25 Podróżnik Padron **07:55** Argentyńska Lekcja film reż.: Wojciech Staroń **09:05** Nicolas Le Floch Sprawa reż.: Edwin Baily Nicolas Picard Dreyfuss Philippe Berenger **10:05** Dzika Polska **10:35** Makłowicz w podróży **11:15** Pierwsza wojna światowa **12:10** Poezja i maszyny Hippolit Cegielski film reż.: Jacek Kubiak **12:50** Polska i świat z historią w tle **13:15** Kolo historii: Zamach na Pierackiego **13:50** Spór o historię Francuska kolaboracja **14:30** Szerokie tory **15:00** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:30** Ex Libris **15:55-6:30** Sensacje XX wieku **17:05** Nicolas Le Floch Sprawa **18:05** Kalendarium historyczne Żelazne Kompanie film **18:55** Polska i świat z historią w tle **19:25** Dziennik telewizyjny **20:20** Pierwsza wojna światowa **21:10** Cafe Historia Dziecko w ujęciu historycznym **21:30** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **22:00-22:30** Sensacje XX wieku **23:05** Szerokie tory **23:35** Nieznane Katastrofy **00:05** Aniolki **00:40** Nie ma szczęśliwych Kennedych T **02:20** Zakończenie dnia

PIĄTEK 30 05

07:30 Podróżnik Malaga **07:55** Sonda **08:35** Cafe Historia **09:00** Ostatni Bej Bałkanów **10:40** Kolo historii **11:25** Pierwsza wojna światowa **12:25** Legenda 27 Wolyńskiej Dywizji Piechoty AK film reż.: Maria Wsnińska Andrzej Wyrozumiński **13:20** Dzika Ujście wszystkich ptaków **13:55** Szerokie tory **14:25** Polska i świat z historią w tle **14:40** Ex Libris **15:00** Dzieje Kultury Polskiej Europa wita XIII wiek **16:00** Flesz historii **16:25** Encyklopedia II wojny światowej Skazani **17:00** Ostatni Bej Bałkanów **18:40** Kalendarium historyczne Łowcy tajemnic Arcylowca **19:05** Dziennik telewizyjny **20:00** Wielki Test z Historii Polskie **21:45** Riese Tajemnice wykute w skałę dokument fabularny zwanym reż.: Wojciech Malinowski Maciej Kieres **23:00** Encyklopedia II wojny światowej Skazani **23:35** Dom **01:20** Zapomniany mundial IL MONDIALE DIMENTICO THE TRUE INCREDIBLE STORY OF THE PATAGONIA 1942 WORLD CUP film 2011 reż.: Daniele Mazzocca **02:55** Zakończenie dnia

SOBOTA 31 05

07:30 Podróżnik Soweto **08:00** JAN XXIII film reż.: Leszek Wasiuta **09:00** W pustyni i w puszczy reż.: Władysław Ślesicki wyk.: Monika Rosca Stanisław Jasiukiewicz **10:00** W pustyni i w puszczy **11:05** Dzieje Kultury Polskiej Europa wita XIII wiek **12:05** Polski plakat **12:40** Saga prastarej puszczy Opowieść o żuku: potęga karta film **13:50** Wielka Gra **14:50** Paweł i Gawęł **16:05** Cafe Historia **16:25** Encyklopedia II wojny światowej Skazani **17:00** Szwedzi w Warszawie film reż.: Włodzimierz Golaszewski wyk.: Bogdan Ferenc Marian Klein **18:35** Kalendarium historyczne Powtórka z historii Prezydent Ignacy Mościcki **19:15** Dziennik telewizyjny **20:15** Wracam do domu film reż.: Lucyna Smolińska Mieczysław Sroka **21:00** Agent nr 1 film reż.: Zbigniew Kuźmiński wyk.: Karol Strasburger Monika Solubianka Barbara Bargielowska Stojczo Mazgajów **22:55** En opedia II wojny światowej Kilka najdłuższych dni **23:35** Dom **01:25** Argentyńska Lekcja film reż.: Wojciech Staroń **02:35** Rozmowa kontrolowana z Sylwestrem Chęcińskim film **03:35** Zakończenie dnia

NIEDZIELA 01 06

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:15** Rozmowy w toku **08:00** Dzień dobry TVN magazyn **11:10** Szpital serial **11:55** Na Wspólnej serial **12:20** Bitwa o dom program rozrywkowy **13:10** Uwaga Pirat program **13:45** Diabeł wie lepiej **14:30** Pogoda **14:45** Sędzia Anna Maria Wesołowska serial **15:30** Bazar **15:55** W niewoli przeszłości **16:45** Rozmowy w toku **17:25** Szpital serial **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30** Sport program informacyjny **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Almarna witajcie w Niemczech reżyseria: Yasemin Samdereli **21:45** Superwizjer program reporterów **22:10** Bezpieczeństwo wewnętrzne serial sensacyjny **23:05** Wiem co jem program rozrywkowy **23:30** Maja w ogrodzie program ogrodniczy **23:50** Smak Grenlandii **00:15** W niewoli przeszłości **01:05** Rozmowy w toku **01:45** Szpital serial **02:30** Polak potrafi program rozrywkowy **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Sędzia Anna Maria Wesołowska serial **04:35** Pogoda **04:45** Bazar **05:10** Ukryta prawda serial

06:00 Pani Gadżet program **06:25** Moto ON program **06:50** Polak potrafi program **07:15** Wiem co jem program **07:40** Prawo Agaty serial **08:30** Dzień dobry TVN magazyn **10:55** Maja w ogrodzie program ogrodniczy **11:15** Co za tydzień magazyn **11:40** Smakuj świat z Pascalem **12:15** Polak potrafi program **12:40** Surfing po menu serial **13:10** Almarna witajcie w Niemczech reżyseria: Yasemin Samdereli **14:50** Ugotowani program **15:35** Bitwa o dom program **16:25** Project Runway program **17:25** Lekarze serial **18:10** Na językach program **19:00** Fakty **19:25** Sport **19:35** Pogoda **19:45** Uwaga program interwencyjny **20:00** X Factor program **22:15** Aniol film reżyseria: Margreth Olin **23:55** Smakuj świat z Pascalem **00:30** Odrobina Polski program **00:45** Surfing po menu serial **01:15** Brygada antymafijna serial **02:00** Superwizjer program reporterów **02:25** Magiel Towarzyski program **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Aniol film reżyseria: Margreth Olin **05:25** Smakuj świat z Pascalem

06:00 Na językach program rozrywkowy **06:45** Doradca smaku program **06:55** Ugotowani program kulinarny rozrywkowy **07:40** Sama słodycz serial **08:30** Dzień dobry TVN magazyn **10:55** X Factor program **12:45** Uwaga Pirat program **13:20** Doradca smaku program **13:30** Najszlub słucha **13:55** Życie od nowa **14:45** Kod szczęścia serial **15:10** Kod szczęścia serial **15:35** Na Wspólnej Omnibus serial **17:05** Na szlaku Czngis Chana **17:35** Himalajski Życie jest za krótkie **18:20** SAMOCHÓD MARZEN: kup i zrób program **19:00** Fakty **19:25** Sport **19:35** Pogoda **19:45** Uwaga program interwencyjny **20:00** Ludzie Wolności gala **21:35** Trzy Róże Ewy serial **23:10** Na szlaku Czngis Chana **23:40** Doradca smaku program **23:50** Almarna witajcie w Niemczech reżyseria: Yasemin Samdereli **01:30** Miasto Kobiet **02:15** Kuba Wojewódzki **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** X Factor program **05:40** Odrobina Polski program rozrywkowy

ITVN: CZERWCOWY SEASN FILMOWY W ITVN w każdy piątek o godzinie 21.15

itVN: program „Sekrety chirurgii”, 3 czerwca, godz. 21.00

PONIEDZIAŁEK 02 06

07:25 Podróżnik Belize San Ignacio **07:50** Zaproszenie Zagłębie skarbów **08:10** Zaproszenie Generały ten kanał budowały **08:40** Miniatury włoskie Pompeje **09:05** Nicolas Le Floch Sprawa **10:00** Dzika Polska **10:35** Okrasa łamie przepisy **11:10** 3500 dni Margaret Thatcher **11:45** Marie Springer to ja film **12:30** Cafe Historia Dziecko w ujęciu historycznym **12:55** Agent nr 1 film **14:40** Polska i świat z historią w tle **15:05** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:35** Ex Libris **15:55-16:25** Sensacje XX wieku **17:00** Nicolas Le Floch Warszawska lekka **17:55** Ex Libris **18:10** Kalendarium historyczne **18:30** Bez komentarza I pielgrzymka Jana Pawła II do Polski Plac Zwycięstwa **19:00** Dziennik telewizyjny **19:50** Kolo historii: Szkic do życiorysu **20:30** Spór o historię Schyłek wielkiej Europy Próba sił **21:10** Flesz historii **21:25** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **22:00-22:25** Sensacje XX wieku **22:55-23:10** Twarze nieistniejącego miasta film **23:40** Zapomniany pionier **00:15** Róża i Jan film **01:25** Paweł i Gawęł **02:40** Zakończenie dnia

WTOREK 03 06

07:25 Podróżnik Rio Dulce **07:50** Zaproszenie Spełniona przepowiednia **08:10** Zaproszenie Chaty w kraty za wydmą **08:45** Miniatury włoskie W sercu Toskanii **09:05** Nicolas Le Floch Warszawska lekka **10:05** Dzika Polska **10:40** Makłowicz w podróży **11:10** Kolo historii: Szkic do życiorysu **11:50** Spór o historię **12:30** Flesz historii **12:55-13:05** Twarze nieistniejącego miasta film reż.: Natasa Ziolkowska Kurczuk **13:40** Sen Staszka w Teheranie film **14:40** Zapomniany pionier **15:10** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:40** Cafe Historia **16:05-16:30** Sensacje XX wieku **17:00** Nicolas Le Floch Warszawska lekka **18:05** Kalendarium historyczne **18:10** Maria Skłodowska Curie film reż.: Bohdan Rączkowski **18:45** Kalendarium historyczne **19:00** Dziennik telewizyjny **19:35** Pierwsza wojna światowa **20:30** Błękitny General film reż.: Ewa Szakalicka **21:05** Polska i świat z historią w tle **21:30** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **22:00-22:30** Sensacje XX wieku **23:05** Jarzębina czerwona **01:25** Hania film **02:55** Zakończenie dnia

ŚRODA 04 06

07:25 Bez komentarza Wybory **07:55** Bogdan i inni film **08:35** Bez komentarza Wybory **09:00** Nicolas Le Floch Warszawska lekka **10:00** Bez komentarza Wybory **10:35** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **11:10** Świadkowie nieznanych historii „Niespodzianka” **11:50** Jak zdobyć pieniądze kobietę i sławę film **12:50** Koniec komunizmu w Serocynie film **13:30** Błękitny General film **14:15** Mury runą reż.: Jerzy Modlinger Bogdan Saganowski **15:10** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:40** Cafe Historia 1989 Jesień Narodów **16:05-16:30** Sensacje XX wieku **17:00** Nicolas Le Floch Wielki łowcy **18:00** Kalendarium historyczne **19:00** Dziennik telewizyjny **19:35** Wielki test z historii **21:20** Ex Libris **21:35** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **22:10-22:30** Sensacje XX wieku **23:05** Premierzy Tadeusz Mazowiecki reż.: Beata Biel **00:05** Gracze film reż.: Ryszard Bugajski **02:00** Królik po berlińsku film reż.: Bartek Konopka **02:55** Zakończenie dnia

CZWARTEK 05 06

07:25 Podróżnik Attilan kolebka Majów **07:50** Zaproszenie Krówki na drogę **08:10** Zaproszenie Beskid Gorlicki **08:40** Miniatury włoskie W Perugii i gdzie indziej **09:00** Nicolas Le Floch Wielki łowcy **10:00** Dzika Ujście wszystkich ptaków **10:35** Makłowicz w podróży Podróż **11:15** Królowa Panoram film **12:10** Ex Libris **12:30** Zapomniany generał Tadeusz Jordan Rozwadowski film **13:30** Fotograf partyzantów film **14:15** Krzyżacy Powstanie potęga i upadek film **15:15** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:45** Cafe Historia **16:05-16:30** Sensacje XX wieku **17:00** Nicolas Le Floch Wielki łowcy **17:55** Kalendarium historyczne Świadkowie XX wieku **19:00** Dziennik telewizyjny **19:45** Pierwsza wojna światowa **20:35** Moja Ameryka będzie tutaj film **21:00** Polska i świat z historią w tle **21:25** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **22:00** Sensacje XX wieku **23:00** Szerokie tory **23:35** Gdy świat się wali Z Normandii do zwycięstwa **00:45** Manewry miłosne czyli córka pułku **02:00** Jak zdobyć pieniądze kobietę i sławę film **02:55** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:15** Rozmowy w toku **08:00** Dzień dobry TVN magazyn **11:10** Ukryta prawda serial **11:55** Na Wspólnej serial **12:20** X Factor program rozrywkowy **13:25** Odrobina Polski program rozrywkowy **13:40** Diabeł wie lepiej **14:25** Pogoda **14:45** Wawa NON STOP serial **15:30** Zawody 24h program **15:55** W niewoli przeszłości **16:45** Rozmowy w toku **17:25** Szpital serial **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Na Wspólnej serial **20:30** W 11 Wydział Śledczy serial **21:00** Sekrety chirurgii program **21:45** Automaniak program motoryzacyjny **22:20** Kuba Wojewódzki **23:05** Życie od nowa serial **23:55** Co za tydzień magazyn **00:15** W niewoli przeszłości **01:05** Rozmowy w toku **01:45** Szpital serial **02:30** W 11 Wydział Śledczy serial **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Sędzia Anna Maria Wesołowska serial **04:35** Pogoda **04:45** Maja w ogrodzie program **05:10** Ukryta prawda serial

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:15** Rozmowy w toku **08:00** Dzień dobry TVN magazyn **11:10** Ukryta prawda serial **11:55** Na Wspólnej serial **12:20** Sama słodycz serial **13:05** SAMOCHÓD MARZEN: kup i zrób program motoryzacyjny **13:40** Diabeł wie lepiej **14:25** Pogoda **14:45** Wawa NON STOP serial **15:30** Wiem co jem program **15:55** W niewoli przeszłości **16:45** Rozmowy w toku **17:25** Szpital serial **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Na Wspólnej serial **20:30** W 11 Wydział Śledczy serial **21:00** Mam talent program rozrywkowy **22:15** Miasto Kobiet **23:00** Moto ON program motoryzacyjny **23:25** Himalajski Życie jest za krótkie **00:15** W niewoli przeszłości **01:05** Rozmowy w toku **01:45** Szpital serial **02:30** W 11 Wydział Śledczy serial **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Sędzia Anna Maria Wesołowska serial **04:35** Pogoda **04:45** Zawody 24h program rozrywkowy **05:10** Ukryta prawda serial

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:15** Rozmowy w toku **08:00** Dzień dobry TVN magazyn **11:10** Ukryta prawda serial **11:55** Na Wspólnej serial **12:20** Mam talent program rozrywkowy **13:40** Diabeł wie lepiej **14:25** Pogoda **14:45** Wawa NON STOP serial **15:30** Pani Gadżet program **15:55** W niewoli przeszłości **16:45** Rozmowy w toku **17:25** Szpital serial **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Na Wspólnej serial **20:30** W 11 Wydział Śledczy serial **21:00** Uwaga Pirat program **21:35** Ugotowani program **22:20** Ultraony raj Melanezi film **23:10** Pani Gadżet program **23:30** Sekrety chirurgii program **00:15** W niewoli przeszłości **01:05** Rozmowy w toku **01:45** Szpital serial **02:30** W 11 Wydział Śledczy serial **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Sędzia Anna Maria Wesołowska serial **04:35** Pogoda **04:45** Wiem co jem program rozrywkowy **05:10** Ukryta prawda serial

TYGODNIOWY HOROSKOP Z TAROTEM

BARAN 21.03.-20.04. DWÓJKA DENARÓW

Działaj zgodnie z planem, bądź wierny ustaleniom, jakie podjąłeś wspólnie z innymi ludźmi. Twoje miejsce jest w grupie.

BYK 21.04.-21.05. SZÓSTKA BUŁAW

Stanie się coś, co sprawi, że powaga obróci się w śmiech, a poważne zamiary w zabawę. Dostarczysz innym powodów do radości.

BLIŹNIĘTA 22.05.-21.06. CESARZ

Przed Tobą są sytuacje, które wymagają elastycznego działania. Gwałtowność, niecierpliwość i pośpiech mogą wywołać konflikt.

RAK 22.06.-22.07. MOC

Możesz teraz przystąpić do działania. W najbliższym czasie nie zabraknie Ci energii i pomysłowości do realizacji zamierzeń.

LEW 23.07.-23.08. DWÓJKA BUŁAW

Z pewną osobą wiążesz zbyt wielkie nadzieje. Sądzisz, że ktoś załatwi Ci sprawy, które są Twoim zadaniem.

PANNA 24.08.-23.09. KRÓLOWA PUCHARÓW

W przyszłości coraz więcej będzie zależało od pewnej osoby, która wobec Ciebie jest opiekunem i otacza Cię swoją protekcją.

WAGA 24.09.-23.10. CZWÓRKA BUŁAW

To, czego chciałeś, czego życzyła sobie Twoja wola jest już bliskie realizacji. Czekaj Cię spełnienie, czas żniw i sławy.

SKORPION 24.10.-23.11. TRÓJKA PUCHARÓW

W powietrzu wisi niespodziewane zaurczenie i poruszenie emocjonalne, choć może o tym sam nie wiesz.

STRZELEC 24.11.-22.12. DWÓJKA MIECZY

Ograniczają Cię zawiści i zazdrości pochodzące z dawnych czasów oraz jakieś nierozwiązane w porę konflikty.

KOZIOROŻEC 23.12.-20.01. PIĄTKA DENARÓW

Otaczający Cię ludzie ograniczają Cię, skłaniają do poprzestawania na małym, nie pozwalają rozwinąć skrzydeł.

WODNIK 21.01.-19.02. DZIESIĄTKA DENARÓW

Masz poczucie pełnej stabilizacji rodzinnej i zawodowej. Realizujesz plany, wzmacniasz poczucie własnej wartości.

RYBY 20.02.-20.03. WISIELEC

Przyszłoby moment na przerwanie codziennej gonitwy, refleksje i zadumę. Przed Tobą rewolucja w poglądach na świat i na samego siebie.

Wróżka Henry

tarot, runy, talizmany runiczne, numerologia, horoskopy partnerskie
tel. + 32 0496 41 22 40, e-mail: henryka.lorenco@wp.pl

Placki pieczarkowe

Można je przygotować w kilka minut, a sprawdzą się świetnie zarówno na obiad, jak i kolację. Smakują wyśmienicie również z sosem pomidorowym.

Składniki:

500 g pieczarek
1/2 szklanki jogurtu naturalnego
gęstego
1 szklanka mąki
2 jajka
2 ząbki czosnku
1 łyżka oliwy z oliwek
sól i pieprz

Sos:

2 łyżki śmietany 18%
2 łyżki majonezu
2-3 ząbki czosnku
ocet winny
sól i pieprz
szczypta oregano i bazylii

Przygotowanie:

Pieczarki myjemy, obieramy i ścieramy na grubych oczkach tarki. Do miski wbijamy jajko, dodajemy oliwę, przeciśnięty przez praskę czosnek, mąkę i jogurt. Całość mieszamy z pieczarkami i doprawiamy do smaku solą i pieprzem. Na patelni rozgrzewamy olej i smażymy cienkie placki na średnim ogniu na rumiano. W tym czasie przygotowujemy sos. Do miseczki dodajemy śmietanę, jogurt i przeciśnięty przez praskę czosnek – mieszamy. Dodajemy zioła i doprawiamy jeszcze octem winnym. Aby sos był bardziej kremowy, można go dodatkowo zmiksować blenderem. Placki podajemy na ciepło z sosem. Smacznego :)

Katarzyna Cukier

autorka bloga „Gotuj z Cukierniczką”
gotujzucukierniczką.blogspot.fr

PRENUMERATA
VECTORA POLONIIVECTOR
POLONII

Imię i nazwisko

Zamawiam prenumeratę (roczną, półroczną)

Adres e-mail:

Wybierz okres prenumeraty!

Adres

Wybierz rodzaj płatności!

Płatność czekiem bankowym, przelewem, osobiście w redakcji.

Dane do przelewu bankowego:

ROI DORE, 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Prenumerata Francja:konto BNP Paribas
RIB: 30004 01849 00010069666 64**Prenumerata zagraniczna:**IBAN: FR76 3000 4018 4900 0100 6966 664
BIC: BNPAFRPPPOPKupon z czekiem wystawionym na ROI DORE
prosimy kierować na adres redakcji:
ROI DORE - 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,**Obsługa abonentów:**

09 62 62 77 86 / prenumerata@vectorpolonii.com

SPRZEDAM

MITSUBISHI ASX - 1.8 DI-D 150 INSTYLE

Rok: 2011, Cena: 15 500 €, Przebieg: 55 000 km
Diesel, Metaliczny brąz, Wnętrze: czarna skóra. Pomoc w parkowaniu z kamerą cofania, felgi aluminiowe 17, szyberdach, kamera cofania, odtwarzacz 6 CD, automatyczna klimatyzacja, ekran dotykowy, GPS, komputer pokładowy, podgrzewane siedzenia, przyciemniane szyby. Spis przeglądów technicznych (+faktury), skrzynia biegów z systemem Start & Stop

iPhone 4 czarny, 32 gb, stan bdb, odblokowany, guzik centralny do wymiany (czasem nie kontaktuje), 180 euro, kontakt: 123plit@gmail.com

iPhone 4S biały, zablokowany, Orange FR 16 gb, stan bdb, 250 euro, kontakt: 123plit@gmail.com

Jaguar X-Type kolor British Racing Green, stan ogólny dobry (kilka zadrapań, auto paryskie), 2-gi właściciel, 2.5L V6 automat, świetnie wyposażony, przebieg 196 tys. km, kontakt: 123plit@gmail.com

WYNAJMĘ

Mieszkanie do wynajęcia na jeden miesiąc (czerwiec) w Paryżu XIX, metro Laumière, linia 5. 5 minut pieszo do parku Buttes Chaumont, 10 min do parku de la Villette, 3 minuty do kanału de la Villette. 26 m², 4 piętro z windą, sypialnią z dużym łóżkiem, łazienką z wanną, balkon..., Internet Wifi, cena: 670 euro, kontakt: andree1611@windowslive.com

Domek do wynajęcia. Ile d'Oleron Les Sables Vigniers dla 4 osób (500 m od plaży, piekarnia i pizzeria obok, kuchnia wyposażona z kuchenką, mikrofalówką, lodówką, zamrażalnikiem, pralka, TV, toaleta, prysznic, taras z grilllem); wiele tras rowerowych; maj 230 euro / tydzień
czerwiec 260 euro / tydzień
sierpień - 450 euro / tydzień
wrzesień - 250 euro / tydzień
Informacje pod numerem telefonu:
06 68 92 90 22 i l.driessens@yahoo.fr

PRZEDSTAWICIEL DS. PROMOCJI I SPRZEDAŻY

„Vector Polonii” ogłasza rekrutację na stanowisko:

Przedstawiciel ds. promocji i sprzedaży!**Zakres obowiązków:**

- Dbanie o dobry wizerunek periodyku
- Pozyskiwanie reklamodawców, odbiorców prenumeraty
- Nawiązywanie oraz podtrzymywanie relacji z klientami
- Realizacja planów sprzedaży w oparciu o wyznaczone cele

Profil kandydata:

- Doświadczenie w sprzedaży i obsłudze klienta
- Dobra znajomość języka francuskiego (każdy dodatkowy język będzie atutem)
- Doskonałe umiejętności komunikacyjne i negocjacyjne
- Znajomość środowisk polonijnych (mile widziana)
- Inicjatywa, energia, zapał do pracy
- Dynamizm i zaangażowanie
- Prawo jazdy kat. B

Informacje praktyczne:

- Miejsce pracy: Paryż, Francja
  - Data objęcia stanowiska: od zaraz
- Zgłoszenia (CV + list motywacyjny w języku polskim) prosimy wysłać na adres: photo@roidore.com z dopiskiem „Przedstawiciel ds. promocji i sprzedaży”.

PSYCHOLOG

Beata KWASIEBORSKI

Konsultacje - Paryż X

tel. 06 13 82 20 89

DAM PRACĘ

Praca dla spawacza/montera z doświadczeniem w pracowni kreacji i wyrobu biżuterii w Paryżu.

Zakres zadań: obróbka metalu, prace ślusarskie, monterskie i spawalnicze. Znajomość języka francuskiego nie wymagana.

Osoby zainteresowane prosimy o kontakt telefoniczny pod numerem 01 42 71 84 80 lub mailowy: magic@magicparis.fr.

Cennik ogłoszeń:

Ogłoszenia drobne do 10 słów – 8 €, każde kolejne słowo – 0,50 €.
Zniżka od trzeciej emisji ogłoszenia.

Ogłoszenia „dam pracę/szukam pracy” – bezpłatne

Prosimy o przesyłanie ogłoszeń na adres: redakcja@vectorpolonii.com

Reklama: cena w zależności od wielkości i ilości emisji.

Cennik w siedzibie Redakcji: 6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paryż.

Redakcja VP nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam.

Imię i nazwisko

Zamawiam prenumeratę (roczną, półroczną)

Adres e-mail:

Wybierz okres prenumeraty!

Adres

Wybierz rodzaj płatności!

Płatność czekiem bankowym, przelewem, osobiście w redakcji.

Dane do przelewu bankowego:

ROI DORE, 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Prenumerata Francja:

konto BNP Paribas
RIB: 33004 01849 00010069666 64

Prenumerata zagraniczna:

IBAN: FR76 3000 4018 4900 0100 6966 664
BIC: BNPAFRPPPOP

Kupon z czekiem wystawionym na ROI DORE prosimy kierować na adres redakcji:
ROI DORE - 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Obsługa abonentów:

09 62 62 77 86 / prenumerata@vectorpolonii.com

Cień światła: Aleksander Gierymski

Tłusta farba, feeria barw, doskonałość kreski. Tematy uliczne, knajpiane, teatralne, społeczne. Style różnorodne, wyrosłe na gruncie polskim, ale też monachijskim, rzymskim, paryskim. Prace tworzone z wewnętrzną furią, ale chorobliwie perfekcyjne. Wszystko pokazuje wielki talent i niezwykle zmysł obserwacji.

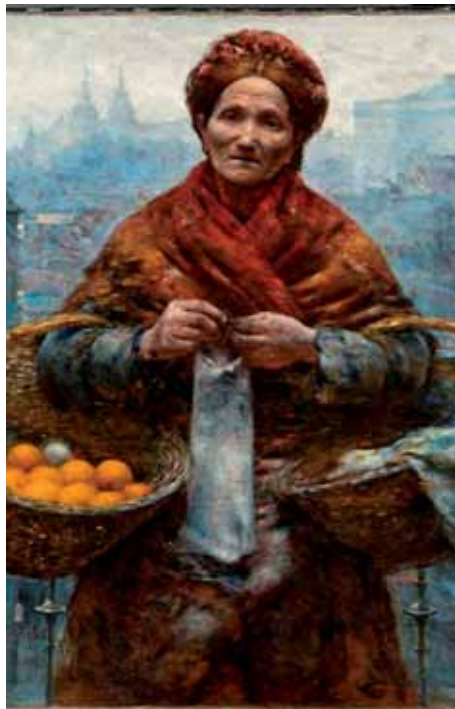
Niedoceniana „moderność”

Królem był twórca realistycznych, wielkoformatowych obrazów olejnych, o tematyce historycznej, Jan Matejko. Pięknie i gęsto malowane sceny bitwy pod Grunwaldem, Hołdu pruskiego, czy portrety członków rodziny wyznaczały trendy w sztuce polskiej. Była też wielbiona Europa Zachodnia. Style i mody tam obowiązujące oraz rewolucje artystyczne płynęły wartkim strumieniem do Polski przez emigracyjne przyczółki, uczelnie, wyjazdy, przyjazdy. Artyści bywali m.in. w Monachium, gdzie znajdowała się jedna z przystani polskiej bohemy artystycznej. Byli wśród nich: Józef Brandt, Józef Chełmoński, Władysław Czachórski, Maksymilian i Aleksander Gierymscy, Alfred Wirusz-Kowalski, Stanisław Witkiewicz.

Obraz polskiego malarstwa XIX i pocz. XX w. rysuje się w niezwykle skomplikowany sposób. Sztukę polską tego okresu charakteryzowała ślepa wierność naturze. Wynikające z historycznych doświadczeń – popowstańcowych głównie – swego rodzaju wyciszenie palet barwnych, ruchu i narracji oraz naszpikowanie różnorodnymi symbolami. Krytyka jest zaś konserwatywna. Mimo to, wszystkimi otworami wlewał się modernizm. Niedoceniany, wyśmiewany, marginalizowany.

Duch starszego brata

„Mnie było trzeba sztuki i wiary w siebie; mam pierwszą, druga może przyjdzie. Wybaczcie mi, ale nie wolno brać mnie tak płytko, jakęście mnie brali” – pisał do jednego z przyjaciół Aleksander Gierymski. Ze sztuką właśnie miał styczność od najmłodszych lat. Jego starszy brat – Maksymilian – był artystą. On sam kształcił się najpierw w Kla-

Aleksander Gierymski, *Żydówka z pomarańczami*, ok. 1880-1881, olej, płótno, Muzeum Narodowe w Warszawie

sie Rysunkowej w Warszawie, a potem na Akademii Sztuk Pięknych w Monachium. Tam, za pracę dyplomową, „Scena sądu” (przedstawiająca fragment „Kupca weneckiego” Williama Szekspira), został nagrodzony złotym medalem. Niemal całe życie spędził poza granicami Polski. Bywał w Rzymie, Paryżu, Wiedniu. Jego wyjazdy miały związek również z nękającą artystę nerwicą. Gierymski był nie tylko malarzem. Pracował jako ilustrator, tworząc dla takich tytułów, jak „Kłosa, czy „Tygodnik Ilustrowany”, ale i dla prasy niemieckojęzycznej. Ostatnie lata życia spędził w słonecznej Italii, gdzie zmarł.

„Oto jestem już o wiele moderniejszy! Ta moderność polega, a co bardzo ważne, na zdecydowanym kolorze, po-

łożonym prawie od razu, bez przemęczania płótna ciągłymi laserunkami i malowania świeżymi kolorami, bez pastwienia się nad obrazem...” – pisał artysta. Zarówno nieustannie doskonalony warsztat, jak i niezwykle wyostrzony zmysł obserwacji, uczyniły Gierymskiego wielkim mistrzem. Buntownik polskiej konserwatywnej sceny twórczej zapisał się w jej historii jako niedoceniany badacz nieznanego. Artysta światła i przekraczający swoją epokę brat.

Jego biografia rysuje się niezwykle ciekawie. Pojawiają się w niej – wspomniane przez przyjaciół – hałdy piasku, które usypywał i studiował. Praca oparta niejednokrotnie na ustawianiu modelek i robieniu fotografii, będących podstawą do dalszych działań twórczych,

Portret Aleksandra Gierymskiego, *Conrad, zakład fotograficzny*, Warszawa, Muzeum Narodowe w Warszawie

których celem ostatecznym był obraz olejny. Niemal obsesyjna fascynacja postacią pięknej i utalentowanej aktorki Heleny Modrzejewskiej. Opieka nad zmarłym w 28 roku życia bratem, którego był towarzyszem. Choroba, nadwrażliwość, zgorzknienie, brak pewności siebie, bieda.

„Od wczesnej młodości wyróżniała go bezkompromisowa postawa eksperymentatora, narażonego na momenty zwątpienia zarówno w swoje umiejętności, jak i w słuszność obranej drogi twórczej, jednak wytrwale poszukującego własnych rozwiązań, uwrażliwionego na przemiany zachodzące w tym czasie w sztuce europejskiej. Gierymski jest uważany za jednego z najbardziej świadomych prekursorów realizmu w malarstwie polskim” – piszą organizatorzy wystawy artysty, odbywającej się obecnie w Muzeum Narodowym w Warszawie.

Dwa brzegi jednej rzeki

W dwóch miastach, położonych nad Wisłą, odbywają się dwie wystawy, dwóch wspaniałych polskich artystów. To projekt „Bracia Gierymscy”. W Warszawie można oglądać twórczość Aleksandra, w Krakowie zaś Maksymiliana. „Daliśmy publiczności niepowtarzalną okazję zobaczenia i porównania niemal w tym samym czasie malarstwa tych artystów” – tłumaczy kuratorka Ewa Mücke-Broniarek.

Na warszawskiej ekspozycji, której wartość określa postać tego mniej cenionego, a raczej mniej znanego brata, prezentowana jest niemal cała spuścizna artysty. Ponad sto obrazów, do tego rysunki oraz drzeworyty. Jak wspominają organizatorzy wystawy, większość prac pochodzi z kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie, pozostałe to zbiory z innych muzeów polskich i zagranicznych oraz własności osób prywatnych. Wystawy – „Aleksander Gierymski 1850–1901”, jak i „Maksymilian Gierymski. Dzieła, inspiracje, recepcja” – potrwać do 10 sierpnia.

Anna Rudek-Śmiechowska

Aleksander Gierymski, *W altanie*, 1882, olej, płótno, Muzeum Narodowe w Warszawie